

Nederlands
Jeugdinstituut

Jaarverslag 2019

Je vakmanschap versterken:
'Het belangrijkste
instrument ben je zelf'

Jongerenwerk in
de spotlights

Jeugdprofessional en
huisarts: een sterk team

Is jeugdzorg wel altijd nodig?
Leggen we de lat niet te hoog?

Samen bouwen
aan een **sterke basis**

Jaarverslag 2019

Samen bouwen aan een sterke basis

© 2019 Nederlands Jeugdinstituut

Alle informatie uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden.
Graag de bron vermelden.

Het jaarverslag van het Nederlands Jeugdinstituut wordt ook gepubliceerd op: www.nji.nl/jaarverslag.

Fotografie: Frank Muller, Martine Hoving, Shutterstock, AdobeStock

Vormgeving: Punt Grafisch Ontwerp

Redactie: Els Witte, Nederlands Jeugdinstituut

Nederlands Jeugdinstituut

Catharijnesingel 47
Postbus 19221
3501 DE Utrecht

030 - 230 63 44
info@nji.nl

www.nji.nl

Beste lezer,

Het groeiend jeugdzorggebruik, daarmee samenhangende tekorten bij gemeenten en organisaties, hoge werkdruk bij professionals en, *last but not least*, kinderen en gezinnen die te maken kregen met wachtlijsten. 2019 was een turbulent jaar voor het jeugdveld. Grote vraagstukken drongen zich op en vroegen om reflectie. Als Nederlands Jeugdinstituut pakten we daarin onze rol. U leest erover in dit jaarverslag.

Zoals voorgaande jaren werkten we ook in 2019 samen met professionals, jongeren, ouders, onderzoekers en beleidsmedewerkers aan verbeteringen in het jeugdveld. Met als ambitie ‘een gelukkige jeugd voor élk kind’ hadden we als focus: opvoeden en opgroeien; passende hulp; kwaliteit en effectiviteit in het jeugdveld; kennis en actuele thema’s. We brachten kennis uit wetenschap, praktijk en van ervaringsdeskundigen samen om te werken aan verdere professionalisering en antwoorden te geven op actuele vraagstukken. Meer dan voorheen mengden we ons in het maatschappelijk debat en gaven onze visie op de oorzaken en aanpak van het groeiend jeugdzorggebruik.

Bij het zoeken naar oplossingen, zeker als het gaat om complexe vraagstukken, was samenhang en daarmee samenwerking ons vertrekpunt. Immers in het leven van een kind zijn vele spelers die het verschil kunnen maken. We brachten in 2019 knelpunten en dilemma’s boven tafel en verbonden partijen. Dat gebeurde onder meer in verschillende netwerk- en leerbijeenkomsten; al bladerend komt u ze tegen. We zagen de betrokkenheid en de bereidheid om van elkaar te leren. Dat inspireerde ons om samen met u nieuwe kennis op te doen en te leren met als motto ‘samen lerend doen wat werkt’.

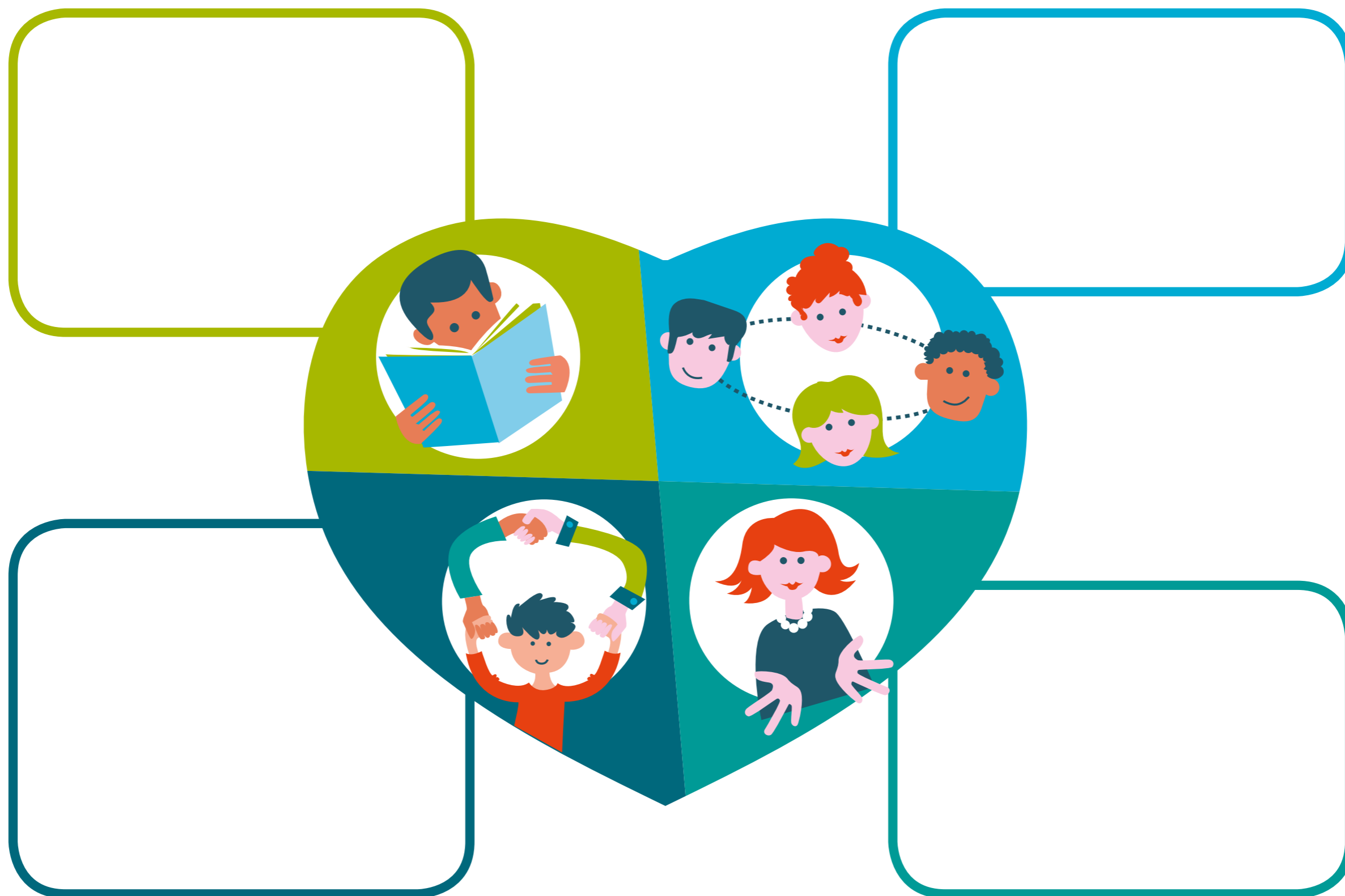
De vraagstukken uit het jeugdveld ontwikkelen zich verder in 2020. Samen met u zullen we ons van harte blijven inzetten, op zoek naar de beste perspectieven; voor kind, jongere en gezin.

Ans van de Maat,

directie Nederlands Jeugdinstituut

Waar werkten we aan in 2019?	6
1 Kennis over actuele thema’s	8
<i>Doelen:</i>	
Kennis toegankelijk en bruikbaar maken	10
Verbetercyclus versterken	11
Relevante kennis betrekken	12
2 Kwaliteit en effectiviteit in het jeugdveld	18
<i>Doelen:</i>	
Sturen op kwaliteit	20
Versterken vakmanschap	22
3 Opgroeien en opvoeden	26
<i>Doelen:</i>	
Versterken pedagogische basis	28
Kennis vergroten over impact sociale vraagstukken	30
Versterken preventief jeugdbeleid	32
4 Passende hulp	34
<i>Doelen:</i>	
Versterken samenhang jeugdveld	36
Versterken basis jeugdhulp	40
Versterken specialistische jeugdhulp	43
Veilig opgroeien	49
Internationale inspiratie en kennisdeling	52
Internationale inspiratie en kennisdeling	54
Erasmus+	56
European Solidarity Corps	58
HRM, Financiën	60
Financiën	66
Overzicht publicaties en activiteiten	69

Waar werkten we aan in 2019?

Kennis over actuele thema's

Het verzamelen, verrijken, duiden en delen van kennis over jeugd, vakmanschap en de organisatie van het jeugdveld is onze publieke taak. Dit doen we door steeds sneller en beter aan te sluiten bij actuele vragen en dilemma's die spelen in het jeugdveld. En daarvoor passende oplossingen aan te reiken. Het Nederlands Jeugdinstituut volgt de actualiteiten op de voet. Steeds vaker worden we benaderd om vraagstukken te duiden in de media, over bijvoorbeeld onderwerpen als: hoe kijken we aan tegen opvoeden en opgroeien? Of: wat doe je bij vermoedens van kindermishandeling? Ook zochten we zelf veelvuldig de media op. Om het maatschappelijke debat te voeden met kennis over prangende thema's als het groeiend jeugdzorggebruik en de daarmee samenhangende tekorten bij gemeenten.

We delen onze kennis op veel manieren, zowel online als offline. En werken hierbij nauw samen met verschillende doelgroepen. Zodoende kunnen we de impact van onze kennis vergroten. Ons doel is een lerende praktijk van professionals, beleidsmakers en opvoeders te bevorderen door gebruik te maken van een mix van kennis uit wetenschap, ervaring van praktijk en wat kinderen, jongeren en opvoeders belangrijk vinden.

Hieronder staan de doelen waaraan we werkten voor 'kennis over actuele thema's' in 2019:

- Kennis over jeugd en opvoeding wordt ontwikkeld met en is toegankelijk en bruikbaar voor verschillende gebruikers, zoals professionals, organisaties, beleidsmakers en opleiders.
- In de benadering van sociaal-domein brede vraagstukken wordt relevante kennis over jeugd en opvoeding betrokken.
- In de transformatie van het jeugdveld en het sociaal domein wordt kennis over stelselvraagstukken ontwikkeld, gedeeld en verspreid.

Kennisdelen via nji.nl

nji.nl is het centrale platform waarop wij kennis delen. Als bezoeker kun je er terecht voor een schat aan kennis, gerangschikt in ruim veertig jeugd dossiers en diverse databanken. Ook vind je er actualiteiten uit de jeugdsector, nieuws van het Nederlands Jeugdinstituut en 'gereedschap' voor je werk in het jeugdveld.

In 2019 vroegen we bezoekers van www.nji.nl hoe tevreden zij zijn over de website. Uit de schriftelijke enquête bleek dat veel bezoekers de website actueel, betrouwbaar en overzichtelijk vinden. We kregen een mooie 8! Daarnaast gaven respondenten tips voor verdere verbetering. Die hebben we ter harte genomen. Zo hebben we de navigatiestructuur en het zoekmechanisme aangepast om het vinden van informatie makkelijker te maken. Ook zijn er [themapagina's](#) toegevoegd.

Informatie over de actualiteit? 'Graag', hoorden we uit de enquête. Daarom vernieuwen we sinds 2019 wekelijks de homepage. Daar vind je actueel nieuws en dito cijfers met betrekking tot het jeugdveld.

In 2020 nemen we een nog grotere stap. We werken dan aan een geheel nieuwe website waarop we kennis en ervaringen uit wetenschap, praktijk en beleid rondom actuele vraagstukken bij elkaar brengen.

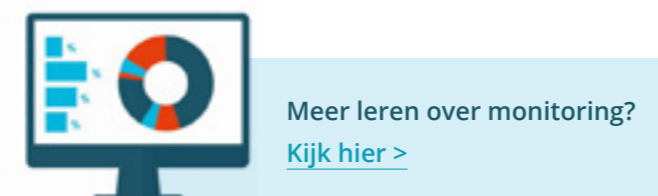

> Voorbeeld van een [themapagina](#)

Cijfers: zo geef je ze betekenis

Cijfers: ze kunnen veel zeggen over kwaliteit, voortgang, kansen voor verbetering. Mits je ze tot leven wekt. Cijfers zijn immers een platgeslagen weergave van een meer complexe werkelijkheid. Het Nederlands Jeugdinstituut verzamelt cijfers over het jeugdveld en laat bovendien zien hoe je ermee werkt.

"Ontdek het verhaal achter de cijfers en je hebt als gemeente en jeugdhulpaanbieder prachtig gereedschap in handen om te monitoren," zegt Afke Donker van het Nederlands Jeugdinstituut. "Zo kun je samen gericht bepalen hoe je verder gaat. En krijgt het gesprek steeds meer betekenis."

Een goed monitoringgesprek in vier vragen:

- 1** **Herkennen we deze uitkomsten?**
Je begint met een simpele controle: geven deze cijfers een goed genoeg beeld van de werkelijke situatie? Pas dan heeft het zin om verder te praten.
- 2** **Kunnen we deze uitkomsten verklaren?**
Wat is het verhaal achter deze cijfers? Zijn ze bijvoorbeeld het gevolg van ingezet beleid?
- 3** **Wat vinden we van deze uitkomsten?**
Is dit een goede uitkomst, bijvoorbeeld in relatie tot het gewenste maatschappelijke resultaat? Zie ook het [advies aan raadsleden](#): "Focus op wat de bedoeling is."
- 4** **Zijn er verbeteracties nodig, en zo ja, welke?**
Wat kun je anders gaan doen om te zorgen dat de resultaten beter worden?

Nji in de media in 2019

Opvoeden en opgroeien, mediagebruik, kinderarmoede, hervormingen in het jeugdzorgstelsel, kindermishandeling. Een greep uit de onderwerpen waar het Nederlands Jeugdinstituut duiding aan gaf in diverse media, zoals radio, televisie, online en print.

Editie NL, 20 februari 2019

'Ik sluit bij voorbaat niks uit. Dit gaat óók over veerkracht en herstel en over wat het kind in zijn leven doet met alle ervaringen die het eerder in zijn leven meegemaakt heeft.'

Anita Kraak

NPO Radio 1 Nieuwsweekend, 22 juni 2019

'De vraag is of we bij steeds meer professionele hulp kinderen en ouders niet afleren om te dealen met het alledaagse probleem. Als je steeds afhankelijker wordt van professionele hulp, hoe zelfredzaam groei je dan op?'

Rutger Hageraats

Binnenlands Bestuur, 21 december 2019

Duiding van actuele ontwikkelingen

In 2019 groeiden de zorgen in het jeugdveld. Zo nam [het gebruik van jeugdzorg](#) verder toe. Kregen in 1989 nog 27 kinderen jeugdzorg, in 2019 was dit aantal uitgegroeid tot 1 op de 8. Met als gevolg oplopende tekorten bij gemeenten en zorgaanbieders, een hoge werkdruk bij professionals en groeiende wachtlijsten voor kinderen en gezinnen. In het debat hierover kaartte het Nederlands Jeugdinstituut verschillende vragen aan. Is jeugdzorg wel altijd nodig? Leggen we de lat niet te hoog? Hoe ziet een effectief werkend jeugdstelsel eruit? En hoe kun je daar samen met alle betrokken partijen lokaal werk van maken?

[Bekijk bijbehorende infographic >](#)

Voor het Nederlands Jeugdinstituut was het groeiend jeugdzorggebruik aanleiding om op grond van beschikbare kennis zijn visie te geven op de oorzaken en aanpak hiervan. We keken daarbij ook terug in de tijd. We stelden ons de vraag: wat heeft ons gebracht waar we nu zijn? Wat werkte in de afgelopen decennia en wat belemmerde vervolgens de doorontwikkeling daarvan?

[Historisch perspectief](#) laat zien dat er in het Nederlandse jeugdbeleid al ruim vier decennia dezelfde roep klinkt om meer samenhang, lokale inbedding van de hulp en regionale samenwerking. Al sinds 1974 zijn we van mening dat hulpverlening beter en dicht bij huis dient aan te sluiten bij de leefwereld van ouders en kinderen. Toch lukt het ons niet te verwezenlijken wat we met elkaar voor ogen hebben.

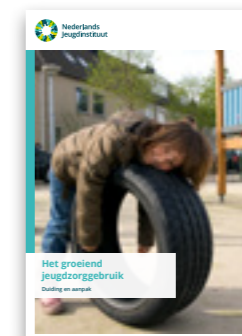
In de loop der decennia ging stelsel na stelsel op de schop maar bleef dezelfde roep bestaan. Tijd om te gaan werken vanuit de inhoud in plaats van uit structuren en wetgeving, vindt het Nederlands Jeugdinstituut. Wij pleiten er dan ook voor om vanuit

de inhoud in te zetten op een sterke pedagogische basis, een goede preventie en eerste lijn plus een jeugdzorg met duurzame resultaten. Dit vraagt om onderlinge samenhang.

Bestuurder Ans van de Maat: 'Laten we ervoor zorgen dat de inhoudelijke bedoeling niet weer naar de achtergrond verdwijnt, maar nu eens de tijd nemen om het ingezette beleid uit te voeren en die ontwikkeling niet doorbreken met nieuw beleid. Het is vooral belangrijk om met een goed plan te doen wat inhoudelijk nodig is. In 2020 gaan we daarover graag in gesprek met alle betrokken partijen om er vervolgens samen de schouders onder te zetten.'

Uiteindelijk hebben we een gedeelde ambitie en verantwoordelijkheid om kinderen in Nederland veilig, gezond en kansrijk te laten opgroeien.'

Voor meer informatie lees het essay '[Het groeiend jeugdzorggebruik](#)' >

Evenementen

“Hoe belangrijk is deze Voor de Jeugd Dag?”

7 oktober: in Amsterdam komen 1500 professionals, beleidsmakers en bestuurders bij elkaar op de [Voor de Jeugd Dag](#). Ze spreken over allerlei jeugdonderwerpen, van jonge mantelzorgers tot omgaan met pleegbroers- en zussen.

Er zijn ontroerende verhalen, pakkende presentaties, swingende raps. Ook: de Crash test, een stadssafari en internationale verkenningen.

Minister Hugo de Jonge onder vuur bij jonge reporters: “Hoe belangrijk is deze Voor de Jeugd Dag?”.

Boeiende lezingencyclus

Drie lezingen waren er in 2019, in de lezingencyclus ‘Opvoeden en opgroeien tussen wetenschap en praktijk’. De eerste was in februari rond ‘[De IJslandse preventieaanpak middelengebruik in Nederland](#)’. IJslandse jongeren waren ooit grootverbruikers van drank en drugs. Nu niet meer. Wat kunnen we leren van de IJslandse aanpak?

Een initiatief van het Nji, Universiteit Utrecht, Trimbos-instituut, Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Landelijk Kenniscentrum LVB, NCJ en de NVO.

9^e Mulock Houer-lezing

21 november. Socioloog en criminoloog Marion van San gaat in op het debat over het terughalen van IS-moeders en hun kinderen uit Syrische kampen. Vergelijkend met de ervaringen van kinderen van NSB-ers na de Tweede Wereldoorlog zegt zij: “Ga uit van het belang van het kind.” [Lees meer](#).

Het Nederlands Jeugdinstituut organiseert de Mulock Houer-lezing met Defence for Children en met steun van Pro Juventute en de Canon Zorg voor Jeugd.

Jeugd in Onderzoek

Op 23 mei stond de [15e editie van Jeugd in Onderzoek](#) in het teken van ‘het effect van stress’ bij kinderen en jongeren. Aan de Opvoedpartytabel krijgt opvoedondersteuning concreet vorm.

“Investeren in preventie in het vroege leven loont, al zie je de effecten soms pas vele jaren later,” aldus spreekster Carolina de Weerth, hoogleraar psychobiologie van de vroege ontwikkeling (Radboud UMC Nijmegen).

Weten, leren en doen wat werkt!

Nji online in 2019

Twitter

369	Tweets van het Nji
791.219	Tweetweergaven
2.890	Vermeldingen
22.721	Volgers
166	Nieuwe volgers 2019

Tweet met meeste weergaven 7.408 keer

Vandaag start de Landelijke Actieweek Thuiszitters waarin activiteiten worden georganiseerd rond het terugdringen van thuiszitten. In 'Dit ben ik' lees je de verhalen van 10 voormalige thuiszitters van 11-19 jaar. Hoe pakten zij de draad weer op?

www.nji.nl/nl/Producten-en-diensten/Publicaties/Nji-Publicaties/Dit-ben-ik-Portretten-van-thuiszitters

Meest gelezen nieuws

Vier gemeenten scoren op laag jeugdhulp-gebruik | 5.574 unieke weergaven

Hoenderloo Groep en Just sluiten leef-groepen | 4.381 unieke weergaven

Inzicht in inkoop van jeugdhulp door gemeenten | 2.926 unieke weergaven

Sociale media geen oorzaak maar gevolg problemen | 3.092 unieke weergaven

Goede jeugdhulp is meer dan een kwestie van geld | 2.873 unieke weergaven

De nieuwspagina's op de website hadden vorig jaar **305.860 paginaweergaven**, met een **gemiddelde leestijd van 2:13 minuten**.

Tagcloud

Facebook

61	Posts van het Nji
155.788	Postweergaven
5.107	Interacties
3.972	Volgers
189	Nieuwe volgers 2019

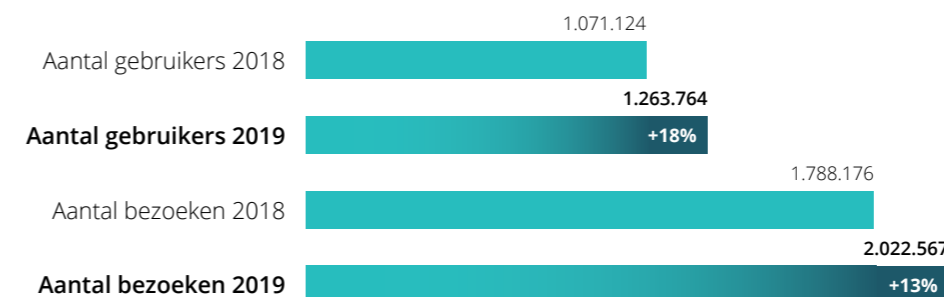
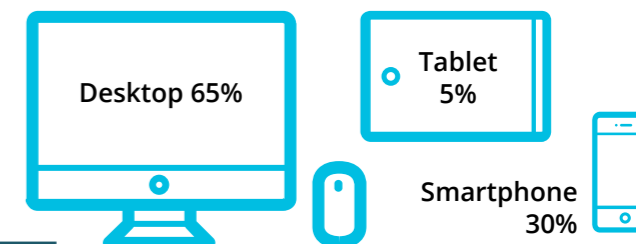
Post met meeste weergaven 9.024 weergaven

Het Nederlands Jeugdinstituut zoekt wijkteam-medewerkers voor een interview van ongeveer 1 uur. Doel is achterhalen welke kennisbehoefte er is en hoe wij kennis het beste kunnen aanbieden. Wij nemen het interview af op een locatie die voor u schikt. Aanmelden via: www.formdesk.com/nji/interviewwijkteam

'Als we aan gemeenten vragen: welke tien hulpvragen komen er het meest binnen via de wijkteams of de andere toegangsloketten, zien we nog veel vraagtekens.'

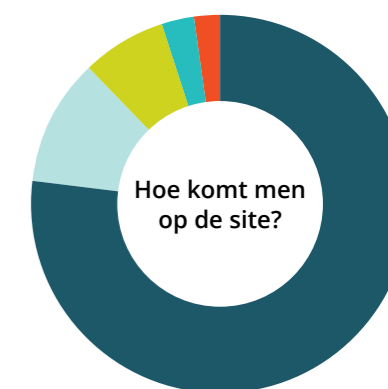
Marloes Driedonks, Nji - 'Amper zicht op effect van ingekochte jeugdzorg', Zorg+Welzijn, 8 juli 2019

Websitebezoek - www.nji.nl

Meest bezocht kennisdossiers op de website

- Kindermishandeling
- Hechting en hechtingsproblemen
- Jeugdbescherming
- Licht verstandelijke beperkte jeugd
- Transformatie jeugdhulp

Zoekmachine	77%
Direct	11%
E-mail	7%
Verwijzing	3%
Sociale media	2%

LinkedIn

138	Posts van het Nji
1.813.542	Postweergaven
12.151	Likes
35.889	Volgers
10.895	Nieuwe volgers 2019

Post met meeste weergaven 29.162 weergaven

Het Nederlands Jeugdinstituut zoekt wijkteam-medewerkers voor een interview van ongeveer 1 uur. Doel is achterhalen welke kennisbehoefte er is en hoe wij kennis het beste kunnen aanbieden. Wij nemen het interview af op een locatie die voor u schikt. Aanmelden via: <https://lnkd.in/gPdH25K>

'Met name jongeren uit de jeugdzorg zijn kwetsbaar en de overgang van de Jeugdwet naar de Wmo speelt zeker een rol. Daarom is het belangrijk dat professionals op tijd in gesprek gaan met jongeren, en bij voorkeur ook met iemand uit hun netwerk.'

Joanne van den Eijnden, Nji - Nieuws uit het jeugdveld, 28 augustus 2019

Nieuwsbrief Jeugd

39	edities
216	berichten over het jeugdveld
185	berichten van het Nji

Het aantal abonnees nam toe, met 3 procent van **22.088 naar 22.821 abonnees**.

Kwaliteit en effectiviteit in het jeugdveld

De kwaliteit en effectiviteit van het jeugdstelsel als geheel is afhankelijk van diverse factoren, die niet allemaal even makkelijk zijn te beïnvloeden. Kennis over de vragen en problemen van kinderen en opvoeders - en kennis over wat werkt om daarmee om te gaan - is essentieel.

Het vakmanschap van professionals speelt hierbij een bepalende rol. Voor de juiste hulp en ondersteuning is het essentieel dat jeugdprofessionals zich blijvend ontwikkelen in hun vakmanschap. En hiervoor de ruimte krijgen, ondanks de druk die er op hun werk staat. Daarnaast is het van belang dat men beschikt over betrouwbare informatie over hoe het gaat met kinderen, gezinnen en over het functioneren van de onderdelen van het jeugdstelsel: beleid, professionele organisaties en de uitvoeringspraktijk. Al deze aspecten zijn in hun onderlinge samenhang randvoorwaardelijk voor de goede ondersteuning bij opgroeien en opvoeden en passende zorg als het nodig is.

Gemeenten, professionele organisaties en professionals moeten blijven investeren in hun eigen leer- en verbetercyclus. Deze lerende praktijk veronderstelt nauwe vormen van samenwerking tussen verschillende partijen. In 2019 bracht het Nederlands Jeugdinstituut veel verschillende partijen samen, om vanuit een gedeelde ambitie de verbinding aan te gaan.

Hieronder staan de doelen waaraan we werkten voor 'kwaliteit en effectiviteit in het jeugdveld' in 2019:

- versterken van sturen op kwaliteit door bestuurders en organisaties
- versterken van vakmanschap
- versterken van het effectief werken

Top 3 veel gestelde vragen

1 Hoe kun je als Raad het beste sturen op resultaten?

Marloes Driedonks van het Nederlands Jeugdinstituut: "Focus op wat de bedoeling is. Wat spreek je met elkaar af, welke concrete resultaten wil je behalen, bijvoorbeeld X% daling van vroegtijdig schoolverlaters? Als je dat voor ogen houdt, krijgt informatie betekenis."

2 Hoe kunnen we lokaal ons stelsel verbeteren, kosten beheersen?

Daarvoor heb je vier ingrediënten nodig:

- Sterke basis
- Sterke preventie
- Sterke wijkteams
- En als hulp nodig is: hulp met duurzame effecten

3 Wat zou elk raadslid moeten weten?

"Het jeugdveld is breder dan de jeugdhulp," zegt Marloes Driedonks. "Of je nu 'gewoon' opgroeit of met een probleem: kinderen en ouders hebben met heel wat voorzieningen te maken. Dat laten we zien met 'Opgroeien in Nederland'. Het is voor menig raadslid een eyeopener!"

Advies voor raadsleden: "Focus op wat de bedoeling is"

Er ligt grote druk op de financiering van de jeugdhulp; een complex veld. Raadsleden proberen er zicht en grip op te krijgen. Dat is een hele opgave, onder meer vanwege de berg beschikbare informatie. De vraag rijst: Wat zeggen al die cijfers, rapporten en monitors nu eigenlijk? Doen we de goede dingen, en doen we de dingen goed?

Samen met de Nederlandse Vereniging van Raadsleden (NVR) reikt het Nederlands Jeugdinstituut kennis aan en denkt mee in het innemen van een constructieve positie. Dat begint met: hoe zit het jeugdveld in elkaar en hoe zou je als raadslid je rol kunnen invullen?

In 2019 gaf het Nederlands Jeugdinstituut workshops, onder meer bij vier Raadsacademies, leverde een bijdrage op de Dag van de Raad in Deventer en was er op de Holland Rijnland een thema-caféavond. Zie ook dit [filmverslag](#) van een workshop.

VNG visitatiecommissie: Meer grip in het sociaal domein

Begin 2019 riep de Vereniging van Nederlandse Gemeenten haar leden op mee te doen aan een visitatieronde: een gedegen onderzoek naar financieel beheer in het sociaal domein. Insteek van het onderzoek is grip krijgen en grip houden op onder andere de uitgaven. Ruim vijftig gemeenten meldde zich. Niet zo gek, want wie meedoet kan rekenen op een terugkoppeling en praktische handvatten voor verbetering.

Leden van de visitatiecommissie en een expertgroep (waaronder het Nji, Movisie en Divosa) voerden de visitaties en het onderzoek uit.

Eind 2019 waren de eerste vijf trajecten afgerond. Dit viel op:

- > **Visie en uitgangspunten zijn vaak breed geformuleerd.** Een vertaling naar concrete doelstellingen, resultaten en uitvoering is echter nodig.
Ons advies: zorg voor samenhang in de keuzes voor inrichting, bekostiging en uitvoering. Zo kun je passend inkopen en prestatie- en kwaliteitsindicatoren benoemen. Vervolgens helpt het je te sturen op inhoudelijke en financiële resultaten.
- > **Soms houden gemeenten wel erg veel ballen in de lucht.**
Onze aanbeveling: stel prioriteiten. Het helpt je beter resultaten te boeken en te waarborgen, ook met beperkte tijd en middelen.
- > **Leidende principes en doelstellingen hebben vaak verduidelijking nodig.** Zeker naar degenen die uitvoeren. Wat houdt bijvoorbeeld 'werken aan eigen kracht' in?
Als Nederlands Jeugdinstituut gaven we mee: 'Definieer het en spreek samen af wat het betekent voor de keuze van activiteiten.'

Hoe willen we dat jongeren in onze gemeente opgroeien? En welke investering van de gemeente past daar dan bij? "Deze ethische vraag is enorm relevant," zegt Monique Malmberg van het Nederlands Jeugdinstituut. "Hij geeft richting aan de gemeentelijke visie."

Bespreek samen: wat zijn 'gewone' opgroei- en opvoedvragen? Wanneer is de inzet van professionele zorg nodig? Zo zet je de bedoeling voorop en krijg je een ander gesprek.

De visitatieronde loopt door in 2020.

[Lees meer >](#)

“Het belangrijkste instrument ben je zelf. Als je niet stilstaat bij wat doet deze casus met mij, dan loop je op een gegeven moment vast.”

Jeugdbeschermer

Onderzoek naar het versterken van vakmanschap

‘Het belangrijkste instrument ben je zelf’

Wat verstaan jeugdprofessionals onder vakmanschap en wat en wie hebben ze nodig om dit te versterken? Om hier inzicht in te krijgen heeft het Nederlands Jeugdinstituut ruim 40 jeugdprofessionals geïnterviewd zoals jongerenwerkers, jeugd- en gezinsprofessionals, beleidsmedewerkers en een jeugdrechtter.

Persoonlijke opgaven

Ondanks de verschillen in functies en organisaties waarin de geïnterviewden werken, is er een rode draad: jeugdprofessionals ervaren hun werk als verantwoordelijk, solistisch en vaak ook als complex.

Uit de interviews komt naar voren dat de meeste leer- en ontwikkelvragen niet gaan over het opdoen van nieuwe inhoudelijke kennis, maar om ‘persoonlijke opgaven’:

- Hoe zorg je dat je af en toe stil staat en van een afstand kijkt of je het goede doet?
- Hoe zorg je dat je krijgt wat je nodig hebt om het werk goed te kunnen doen?

Daarnaast wordt samenwerken met mensen buiten de eigen organisatie als een belangrijke uitdaging ervaren. Knelpunten ontstaan vaak door doordat men de context, taal en dilemma’s van de ander niet (genoeg) kent. Zoals geïnterviewde Betty Wijdeven zegt: ‘Als je elkaar niet een keer in de ogen hebt kunnen kijken, dan is samenwerken gewoon ingewikkelder.’

[Lees meer](#) over het onderzoek. [Bekijk ook de interviews.](#)

Samenwerkingsplatform Vakmanschap Jeugdprofessionals van start

Een plek waar professionals en hun organisaties elkaar vinden; om nieuwe vraagstukken te agenderen en samen op te pakken. En zo te werken aan een steeds betere jeugdhulp. Dat is de functie van het nieuw opgerichte Samenwerkingsplatform Vakmanschap Jeugdprofessionals. Het Nederlands Jeugdinstituut faciliteert en ondersteunt.

Bijzonder aan het platform is de aanpak. Die gaat uit van de energie en de vraag vanuit de praktijk. Het verbindt met bestaande initiatieven; lokaal, regionaal en landelijk wordt er volop geleerd en gewerkt aan professionalisering. Is het een netwerk, een website, een plek waar mensen elkaar echt ontmoeten? Waarschijnlijk allemaal.

“We leven in een tijd van complexe vraagstukken,” zegt Karlijn Stals van het Nederlands Jeugdinstituut. “Als je daar antwoorden op wil geven, heb je anderen nodig. Het platform moet een duurzame plek worden waar je samen kunt werken, leren en ontwikkelen. Het gaat zich daarom vormen naar wat nodig is, steeds aansluitend bij de vraagstukken die actueel zijn.”

Wie een professionaliseringsvraag aankaart bij het platform, blijft er eigenaar van. “Als Nederlands Jeugdinstituut zijn we dichtbij; bijvoorbeeld als procesbegeleider, kennisaan drager of als coördinator van inspiratiebijeenkomsten. We gaan samen op zoek welke aanpak past bij de vraag.”

Meer weten over het platform en lopende activiteiten? [Kijk hier](#)

Het Samenwerkingsplatform Vakmanschap Jeugdprofessionals komt voort vanuit het [Actieprogramma Zorg voor de Jeugd](#). De beroepsverenigingen in het jeugdveld hebben hier een belangrijke rol in.

Inspiratie bij netwerk Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming

Het netwerk Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming kwam in november 2019 voor de **16e keer bij elkaar**. Centrale vraag: 'Hoe worden de richtlijnen meer onderdeel van het dagelijks werk van jeugdprofessionals?' Zat inspirerende voorbeelden.

“Het kan helpen als jeugdprofessionals vaker benoemen dat ze met richtlijnen werken, en dat ouders daarnaar kunnen vragen. Dat neem ik mee naar mijn organisatie.”

Er zaten ruim 100 aanjagers in de zaal; jeugdprofessionals uit alle windstreken, vanuit verschillende organisaties. Ze hebben gemeen dat ze het gebruik van de richtlijnen willen 'aanjagen' in de eigen organisatie.

Jolanda Spoelstra van het Nederlands Jeugdinstituut gaf een korte update. "Hoe bekend zijn de richtlijnen en hoe gebruiken jeugdprofessionals ze? We vroegen het hen in een landelijke enquête." Bijna 1900 jeugdprofessionals deden mee. Dit is mooie input voor de verbeterplannen in 2020.

Anne-Fleur Vischer vertelt hoe bij De Fryske Marren de richtlijnen – een belangrijk stukje gereedschap! - altijd zichtbaar en tastbaar bij de hand zijn:

- Bij casuïstiekbesprekingen liggen de werkkaarten van richtlijnen op tafel
- Een folderdisplay bevat alle informatie
- En er is een leesclub, waar je rustig een uurtje kan komen lezen over een richtlijn (koekjes op tafel)

2020: byte voor byte

Vanaf april 2020 staat een eerste 'learning byte' op www.richtlijnenjeugdhulp.nl/hoezithet. Het is een korte e-learning module, voor iedereen toegankelijk.

Maak kennis met de richtlijnen en ontdek wat je écht moet weten. "We gaan onderzoeken of hij wordt gebruikt en wat jeugdprofessionals ervan vinden," aldus Jolanda Spoelstra.

Nieuws over de enquête vind je 2020 op

www.richtlijnenjeugdhulp.nl.

Opgroeien en opvoeden

Om alle kinderen een gezonde, veilige en kansrijke ontwikkeling te kunnen bieden is een sterke (pedagogische) basis essentieel. Ouders, familie, vrijwilligers, andere opvoeders en beroepskrachten vormen samen het fundament van een sterke opvoedomgeving. Voor al deze (mede)opvoeders moet kennis over ontwikkeling en opvoeden beschikbaar zijn en betrokkenen moeten elkaar makkelijk kunnen vinden. Dat bevordert de samenwerking en het leren van elkaar en draagt er aan bij dat opvoedvragen zoveel mogelijk in het alledaagse leven worden beantwoord.

Ook voor gemeenten ligt er een belangrijke taak, onder andere in het verbinden van alle betrokken partijen. Goede inbedding van informatie over en hulp bij opgroeien, opvoeden en ouderschap is hierbij onmisbaar. Effectief jeugdbeleid heeft aandacht voor preventie. Met preventie worden kinderen, jongeren en de pedagogische basis versterkt en problemen voorkomen. Ook maatschappelijke ontwikkelingen zijn van invloed op het opvoeden en opgroeien van kinderen.

Het vergroten van kennis over deze maatschappelijke ontwikkelingen is belangrijk. Het Nji werkt samen en verbindt zich met andere partners; ouders en kinderen, (lokale) overheden, maatschappelijke organisaties, om zodoende in 2019 met hernieuwde aandacht te werken en te bouwen aan een sterke (pedagogische) basis.

Hieronder staan de doelen waaraan we werkten voor 'opgroeien en opvoeden' in 2019:

- versterken van de pedagogische basis
- versterken van de kennis over de impact van maatschappelijke vraagstukken voor opvoeden en opgroeien
- versterken van het preventief jeugdbeleid

Ontwikkeling van een pedagogische denkroute

Opvoeden en opgroeien gaat altijd gepaard met hobbels en vraagstukken. Dat is normaal. Toch krijgt één op de acht kinderen in Nederland jeugdzorg. Zou dat ook anders kunnen? De opdracht van het Nederlands Jeugdinstituut is opvoeders en professionals ondersteunen. We gingen daarvoor terug naar de kern: zouden we de pedagogische basis kunnen versterken door weer meer kindvolgend te gaan denken? We zochten het uit.

We zijn gestart in 2019. Eerst klein: met collega's en enkele partners. Vanaf 2020 breder: met partners, collega's, professionals, ouders, kinderen en jongeren. Het is een verkenning en een herijking. Wat houdt goed opvoeden in? Wat kunnen én moeten ouders, buurt en gemeenschap zelf doen? Wat mogen we verwachten van jeugdzorg? Maar vooral ook: wat vinden wij van waarde voor kinderen, jongeren en opvoeders; wat raakt ons in ons werk en wat vinden wij dat het Nji zou moeten uitdragen?

We zijn goed op weg met de ontwikkeling van een pedagogische denkroute. Deze route start altijd bij: wat heeft dit kind nodig, op dit moment in zijn levensloop en gezien zijn actuele situatie? En wat is dus zijn 'opvoed-vraag' aan zijn opvoeders?

Vragen waren onder meer:

- Hoe kunnen we het opgroeien en opvoeden weer wat 'ont-problematiseren'?
- Hoe geven we weer meer regie, maar leggen we ook weer meer verantwoordelijkheid voor eigen welzijn en geluk bij het kind en de opvoeder zelf?
- En hoe kan de samenleving de kracht van de pedagogische basis op passende wijze ondersteunen?

In dit jaar is de relevantie van deze vragen bevestigd. Die uitkomst nemen we in 2020 mee in het project Opvoeden & Opgroeien in Beweging; een ontwikkeltraject dat gedragen en uitgedragen gaat worden door alle collega's van het Nederlands Jeugdinstituut.

Jongerenwerk in de spotlights

Jongerenwerkers focussen zich op de begeleiding van jongeren in de leeftijd van 10-23 jaar, die steun nodig hebben bij het volwassen worden. De aandacht voor preventie in het jeugdwerk groeit - en daarmee voor de rol van jongerenwerk. Wat kan jongerenwerk betekenen? Wat komt er anno 2019/2020 bij kijken?

Sociale media zijn belangrijk in de leefwereld van jongeren. Er is voor hen geen strikt onderscheid tussen online en offline. Jongerenwerkers willen daar zijn, waar de jongeren samenkomen en werken. De online leefwereld is hier dus een belangrijk onderdeel van. Om de jongerenwerkers handvatten te bieden in het online werken heeft het Nederlands Jeugdinstituut samen met Stichting JOZ de [handreiking Online Jongerenwerk](#) ontwikkeld. Onder meer met ervaringen uit het Rotterdamse jongerenwerk.

Op 29 november trok het congres 'Bestuurders voor #sterk-jongerenwerk' een volle zaal. Hier werd de handreiking overhandigd aan bestuurders van de gemeenten Deventer, Uden en Culemborg. "Wij - het jongerenwerk - zijn het medicijn voor veel problemen waar jongeren mee te kampen hebben. De wethouder: 'Jullie, de jongerenwerkers, zijn de ogen en oren van de gemeente'. Mooi om te horen!

Het Nederlands Jeugdinstituut bouwde de [Infographic Jongerenwerk](#), samen met Youth Spot en Sociaal werk Nederland. De infographic laat onder meer zien wat jongerenwerkers doen en met wie ze samenwerken. Maar bijvoorbeeld ook hoe het aantal jongerenwerkers in Nederland zich verhoudt tot andere professionals binnen het jeugddomein.

Hoe gaan we de pedagogische basis versterken? Drie uitgangspunten

1

De basis bestaat uit de omgevingen en sociale verbanden, waarin kinderen en jongeren zich normaal gesproken ontwikkelen én die daarmee het gezond, veilig en kansrijk opgroeien meebepalen.

2

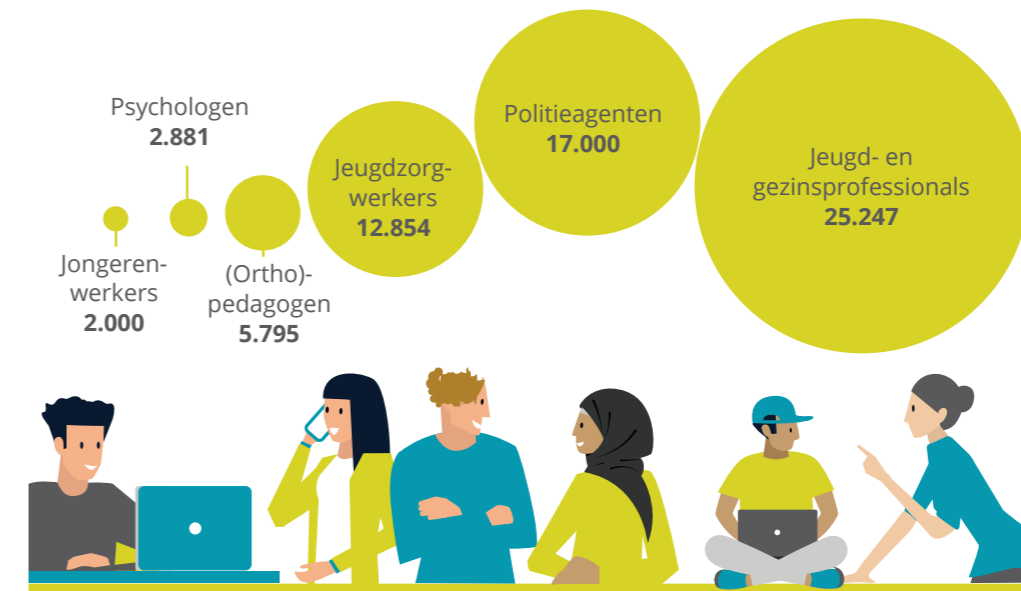
Een sterke pedagogische basis kenmerkt zich door de aanwezigheid van factoren die de kans op gezond, veilig en kansrijk opgroeien en opvoeden zo groot mogelijk maakt.

3

Inzet van professionals verstoort zo min mogelijk, en versterkt zo veel mogelijk, het gewone opgroeien en opvoeden.

De smartphone: jongeren kunnen niet zonder! Zes op de tien gebruiken hem dagelijks minimaal drie uur. Zo'n 3% van de jongeren in het voortgezet onderwijs heeft de hele dag online contact.

Aansluiting bij Alliantie Kinderarmoede Nederland

In Nederland leeft ongeveer één op de tien kinderen in armoede. Armoede verhoogt onder meer de kans op sociale uitsluiting en een slechtere gezondheid. Hoe langer een gezin in armoede leeft, hoe groter de kans dat kinderen zich minder kansrijk ontwikkelen. In maart 2019 werd de [Alliantie Kinderarmoede Nederland](#) gelanceerd; een breed gedragen offensief waar het Nederlands Jeugdinstituut zich van harte bij aansloot.

Om kennis en ervaring uit te wisselen over de aanpak van 'kinderen en armoede' komen gemeentes, wetenschap en praktijk in 2020 bij elkaar in tien [regionale publieksacademies](#). Deze leveren input op voor het creëren van handvatten voor professionals en gemeenten. Het Nederlands Jeugdinstituut draagt bij met haar kennis en expertise.

Lees meer over [opvoeden en opgroeien in armoede](#)
Bekijk de [cijfers over armoede in gezinnen](#)

Lezing 'Opgroeien en sociaaleconomische ongelijkheid'

Het Nederlands Jeugdinstituut was in 2019 mede-organisator van de lezingencyclus: 'Opvoeden en

opgroeien tussen wetenschap en praktijk'. In de lezing van 23 mei stond centraal: 'Wat betekent het voor kinderen om op te groeien in armoede? Welke aanpak werkt? Hoe geven gemeenten invulling aan hun armoedebeleid?'

Wat moet de stand van zaken in 2024 zijn? Tom van Yperen van het Nederlands Jeugdinstituut: "Daar mag je ambitieus in zijn. Dan gaan alle betrokkenen ervan uit dat bij het bestrijden van armoede twee hoofdcomponenten van cruciaal belang zijn: het verbeteren van de inkomenssituatie en het bevorderen van een gunstig ontwikkelingspad van de kinderen. En daarbij inzetten op de beschermende factoren. Werken mét gezinnen is voortaan de standaard."

Expertmeeting Mentale gezondheid

"Uit de expertmeeting zijn mooie, concrete aanknopingspunten gekomen. Samen zorgen we ervoor dat het onderhouden van je mentale gezondheid net zo normaal wordt als het poetsen van je tanden."

Johan Kruij,
Nederlanders Jeugdinstituut

Op 8 oktober was de expertmeeting 'Mentale gezondheid bij jongeren'. Landelijke samenwerkingspartners, praktijkprofessionals en ervaringsdeskundige jongeren bespraken samen de vraag: 'Wat kunnen we thuis, op school en in de vrije tijd van kinderen en jongeren doen om hun mentale weerbaarheid te versterken?'

Er zijn steeds meer signalen dat de maatschappelijke druk op kinderen en jongeren toeneemt. Gevolgen zijn bijvoorbeeld stress en psychische klachten. Deelnemers van de expertmeeting onderzochten kansen en knelpunten rond de vraagstelling. En deelden mooie voorbeelden. Ter inspiratie gaf Susanna Kosonen van The Finnish Association for Mental Health een lezing over de plek van mentale gezondheid in het onderwijs in Finland.

Organisatoren van de expertmeeting waren, naast het Nederlands Jeugdinstituut: NCJ, Alles is Gezondheid, MIND, Hersenstichting en NJR. Gezamenlijk werd per leefomgeving (school, vrije tijd en thuis) rondom het thema de 'agenda voor de toekomst' gecreëerd.

Deze heeft drie pijlers:

- 1 School** - Brede visie door scholen op mentale gezondheid die door alle betrokkene wordt gedragen.
- 2 Vrije tijd** - Positieve rolmodellen in de leefomgeving van jongeren die hen inspireren om te werken aan hun mentale gezondheid.
- 3 Thuis** - Steun voor opvoeders (ouders en anderen rondom het gezin) in hun opgave om de mentale gezondheid van jongeren te bevorderen.

In 2020 zet het Nederlands Jeugdinstituut een 'samenlerend doen'-werktraject op over het verankeren van aandacht voor mentale gezondheid in het onderwijs. Dit gebeurt samen met een gemeente en lokaal onderwijs.

Lees ook: [Meer psychische problemen bij jeugd vanaf 18 jaar](#)

> Met de [databank](#) brengt het Nederlands Jeugdinstituut effectieve jeugdinterventies in beeld op allerlei terreinen. Zowel preventief als gericht op behandeling. Individueel en breed inzetbaar.

Interventies bij veelvoorkomende vragen en problemen

De gemeenten en aanbieders houvast te geven bij het kiezen van interventies is onderstaande interventiematrix ontwikkeld. Voor tien veelvoorkomende vragen en problemen bij opgroeien en opvoeding, brengt dit overzicht het landelijk aanbod van erkende interventies in beeld.

Van preventie tot behandeling kan onderstaand overzicht daarnaast ingezet worden als raamwerk om lokaal aanbod waar nodig aan te vullen. Het overzicht geeft inzicht in lacunes en stimuleert om aanvullend aanbod te ontwikkelen.

In onderstaand schema ziet u het aantal relevante interventies. U kunt doorklikken naar meer details over de interventies.

Vragen en problemen	Preventie			Behandeling
	Universeel voor iedereen	Selectief Voor groepen met verhoogd risico	Getindeerd Voor individuen met (een verhoogd risico op) problemen	Voor individuen met problemen
Van bang tot angststoornis	3	0	7	6
Van ongezond gewicht tot overgewicht	10	1	4	3
Van experimenteren tot esdiciemissie	1	3	5	2
Van leilig tot gedragsprobleem	6	2	12	39
Van druk kind tot ADHD	2	1	5	5

Erkende interventies haarscherp in beeld

Als een gemeente op zoek is naar een goed onderbouwde jeugdinterventie, dan kunnen ze die snel opsporen. De [Interventiematrix](#) geeft houvast bij het maken van een goede keuze. Aan de hand van tien veel voorkomende vragen brengt hij het landelijk aanbod van erkende interventies haarscherp in beeld. De [interventiematrix](#) werd ontwikkeld door het Nederlands Jeugdinstituut.

Gemeente Hoogeveen: "Dit kan zomaar datgene zijn wat we zoeken om het lokale aanbod in kaart te brengen."

Wilma Duitscher op LinkedIn: "Het maakt meteen ook duidelijk waar de ontwikkelplekken zijn in interventies en waar mensen het met niet-erkende hulp moeten stellen."

Ina van Zwol op LinkedIn: "Mooi zeg! Voor de volgende versie: zoeken op informele steun leverde geen enkele hit op."

Tip: "Denk niet: 'als ik een erkende, goed onderbouwde interventie inzet, dan ben ik er'. Werk altijd aan een samenhangende aanpak, samen met partners." Marielle Balledux van het Nederlands Jeugdinstituut.

Gemeenten aan de slag met IJslandse aanpak tegen middelengebruik

IJslandse jongeren zijn in twintig jaar tijd veel minder gaan roken, drinken en drugs gebruiken. Hoe hebben ze dat in IJsland gedaan? En wat kunnen Nederlandse gemeenten daarvan leren? Van 2018 tot 2021 begeleidt het Nederlands Jeugdinstituut een leertraject waarin het IJslands preventiemodel op eigen wijze wordt toegepast door zes Nederlandse gemeenten. Dat doen we samen met het Trimbos-instituut en het Icelandic Centre for Social Research and Analysis (ICSRA).

Het Nederlands Jeugdinstituut concentreert zich in het leertraject op het inzetten van [de beschermende factoren](#). De betrokkenheid van ouders staat daarbij met stip bovenaan. Op de inspiratiemiddag van 11 juni stond deze factor dan ook centraal. Hoe kun je als gemeente, samen met ouders een cultuurverandering in gang zetten?

Zo'n 120 vertegenwoordigers van gemeenten, lokale organisaties en scholen waren hierbij aanwezig. Vivianne Neeteson-Lemkes van gemeente Texel gaf een update over opgedane ervaringen: "We hebben ontdekt dat juist de ouders die we willen bereiken, niet gauw naar een algemene bijeenkomst komen.

Dat lukt beter door bij ouderavonden aan te sluiten. Daar delen we de resultaten van de vragenlijsten met hen. We merken dat dat indruk maakt."

Lees meer over het [IJslandse Preventiemodel](#)

Deelnemende gemeentes zijn: Amersfoort, Hardenberg, samenwerkingsverband Kempengemeenten (Bergeijk, Bladel, Eersel, Reusel-De Mierden), Súdwest-Fryslân, Texel en Urk Het leertraject.

Passende hulp

Bij zo'n 15 procent van de kinderen is zijn of haar ontwikkeling zodanig verstoord dat er extra hulp nodig is op het gebied van bijvoorbeeld zorg, veiligheid, zelfredzaamheid, participatie en/of wonen. Als Nji ondersteunen we het jeugdveld bij het bieden en versterken van passende hulp voor kinderen, jongeren en gezinnen die extra ondersteuning nodig hebben of waar veiligheid niet vanzelfsprekend is. We zetten daarbij het gewone leven centraal.

Hulp is passend als deze aansluit op de voorkeuren en ervaringen van kinderen, jongeren en opvoeders. In een zo vroeg mogelijk stadium, op maat en bij voorkeur thuis, of zo dicht mogelijk bij huis. Passende zorg wordt geboden door professionals die dat weten te verbinden met hun praktijkkennis en de beschikbare wetenschappelijke kennis in een gezamenlijk leerproces. Bovendien zien we meer duurzame resultaten als alle betrokkenen in het jeugdveld hun werk kwalitatief goed en in goede onderlinge samenhang doen. Dat betekent ook verbinding van jeugdhulp met onder meer het brede sociale domein, onderwijs en gezondheidszorg.

Hulp is zo licht als mogelijk en zo zwaar als nodig. Daarbij is van belang om kinderen zoveel mogelijk thuis te laten opgroeien. En bij te dragen aan de ontwikkelperspectieven van kinderen in onderwijs of de aansluiting op arbeid. Wanneer dat vanwege de ernst van de problematiek, de draagkracht van het gezin of netwerk en/of veiligheidskwesties niet mogelijk is, is het streven kinderen zo kort mogelijk in bijzondere opvoedsituaties te laten wonen, die 'zo thuis mogelijk' worden opgezet.

Hieronder staan de doelen voor 'passende hulp' waaraan we werkten in 2019:

- versterken van de samenhang in het jeugdveld
- versterken van de basisjeugdhulp
- versterken van de specialistische jeugdhulp: vrijwillig en in gedwongen kader

Toekomstgericht werken: wat vraagt het van professionals?

Volwassen worden is niet niks. Je gaat zelfstandig wonen, haalt een diploma of vindt werk. Jongeren hebben daarbij een steuntje in de rug hard nodig. Soms is er geen opvoeder als vertrouwde 'back-up'. Dan komen professionals in beeld. Een mooie opdracht. Maar makkelijk is het niet.

Werken met een toekomstplan is een veelomvattende transformatie-opgave. Wat vraagt het van professionals en hun opdrachtgevers om kwetsbare jongeren beter voor te bereiden op de overgang naar volwassenheid? Integraal en vanuit de behoefte van jongeren georganiseerd? Die twee vragen stonden vanaf november 2018 centraal in [zes regionale pilots](#) rondom werken met een toekomstplan.

In iedere regio werkten de deelnemende organisaties met een eigen plan van aanpak. Het Nederlands Jeugdinstituut en Movisie ondersteunden hen in de pilots 'op maat'. Samen met jongeren, professionals en beleidsmakers werden eerst de [knelpunten en oplossingsrichtingen](#) geïnventariseerd.

Inmiddels zijn de pilots afgerond. Ze leverden een aantal waardevolle inzichten. Gekoppeld aan andere verzamelde kennis, kunnen beleidsmakers en professionals ermee verder. Voor de belangrijkste inzichten en goede voorbeelden uit de praktijk, [kijk hier](#).

De pilots zijn onderdeel van de [Landelijke aanpak 16-27](#) en het [Actieprogramma Zorg voor de Jeugd](#).

“Dit gaat verder dan aanpassen van een werkwijze. Dit is een cultuurverandering. Een nieuwe norm in ondersteuning van jongeren.”

Deelnemer

Knelpunten in werken met een toekomstplan zijn denkbaar op allerlei terreinen. Bijvoorbeeld op het gebied van levensloop, wetgeving en passende huisvesting vanaf 18 jaar. Maar denk ook aan houding van de professional en de relatie met de jongere of aan de vraag hoe je een brede samenwerking organiseert om oplossingen te creëren.

Een betere verbinding Onderwijs - Jeugdhulp

Een vaste kennis- en ontwikkelpartner voor vele stakeholders rond de verbinding tussen onderwijs en jeugdhulp: dat willen we als Nederlands Jeugdinstituut zijn. Om met elkaar te werken aan kennisontwikkeling en -deling. Met onze activiteiten bestrijken we een breed terrein. Een impressie van 2019:

Onze betrokkenheid bij de Coalitie onderwijs-zorg-jeugd bepaalde mede onze focus in 2019. De aanpak [Met andere ogen](#) werd gelanceerd. Deze richt zich op de samenwerking in regio's tussen gemeenten, onderwijs, jeugdhulp en zorg. Met de insteek 'Wat heeft het kind nodig?' leren professionals al doende wat werkt. Als Nederlands Jeugdinstituut zijn we kennispartner in het uitvoeringsprogramma.

Samen staan we sterker! Dat blijkt uit veertien praktijkvoorbeelden van samenwerking tussen het mbo en de jeugdzorg. Enerzijds om jongeren in een kwetsbare positie preventief te kunnen ondersteunen. Anderzijds om professionele maatondersteuning binnen het mbo te halen, voor ondersteuning die precies op tijd komt. Lees er [hier](#) meer over.

Een goede financiële samenwerking tussen onderwijs en jeugdhulp: het kan! We verzamelden acht praktijkvoorbeelden die getuigen van durf en creativiteit in [Verrassend Passend](#).

Ilias El Hadioui

'Van uit zicht naar in zicht' was het motto van de bijeenkomst in oktober over de zorg voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte in het voortgezet onderwijs. Gastspreker [Ilias El Hadioui](#) sprak over leerlingen die opgroeien tussen botsende codes van thuis, op school en de straat. Hoe ga je daar als school mee om? Lees [hier](#) meer.

De handreiking 'Sterke netwerken rond kwetsbare jongeren' geeft adviezen aan besturen van mbo-scholen, gemeenten en samenwerkingsverbanden passend onderwijs. Hoe kunnen ze zó samenwerken dat kwetsbare jongeren en dreigende uitvallers binnen blijven? De praktijkvoorbeelden geven inspiratie.

Vernieuwd www.16-27.nl inspireert en is vraagbaak

In juni 2019 lanceerden we de vernieuwde website www.16-27.nl. De website hoort bij de Landelijke Aanpak 16-27; deze wil kwetsbare jongeren in deze leeftijdsfase begeleiden naar zelfstandigheid. Daar komt veel bij kijken. Denk bijvoorbeeld aan wonen, werk, veiligheid en zorg. “Met deze website willen we iedereen die met deze jongeren werkt informeren en inspireren,” aldus Marieke Veldman van het Nederlands Jeugdinstituut.

www.16-27.nl biedt verzamelde kennis uit de praktijk, verhalen van jongeren en goede voorbeelden. “We bundelen het en reiken handelingsperspectief aan,” zegt Marieke. “We zien dat er veel belangstelling voor is. Voor gemeenten is het bijvoorbeeld een vraagbaak. Welke ruimte biedt de wetgeving bij een integrale aanpak? Kun je schotten tussen domeinen omzeilen? Die ruimte is er vaak wel. Zie je een idee dat aanspreekt? ‘Pikken’ mag!”

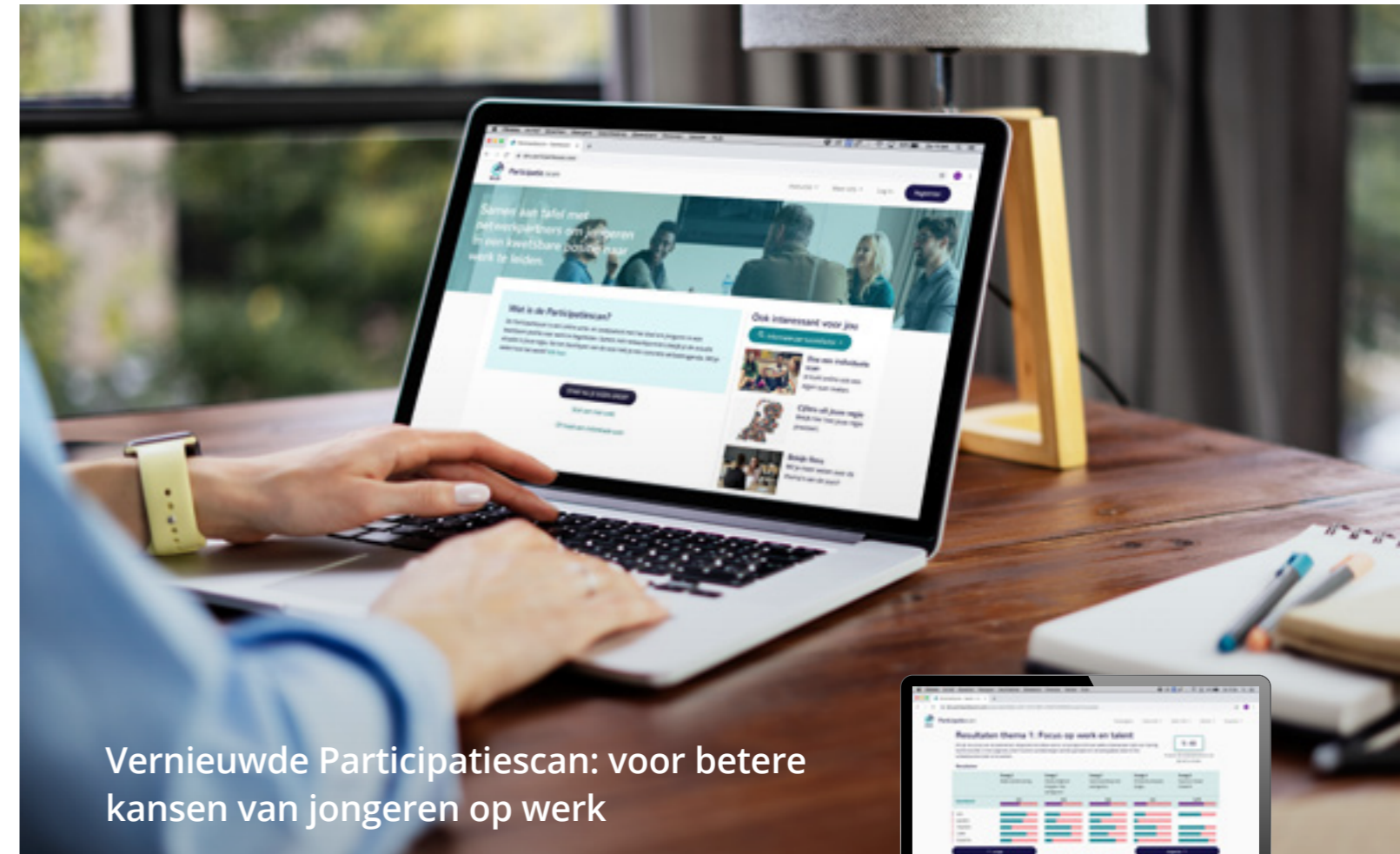
Wordt vervolgd in 2020

De aanpak is jong; er zijn volop initiatieven. Ook dienen zich nieuwe thema’s aan. Hoe kun je

bijvoorbeeld binnen een zorgarrangement mee-bewegen in wat een jongere nodig heeft? “Zodra nieuwe kennis en voorbeelden beschikbaar zijn, vind je ze op www.16-27.nl.”

Landelijke Aanpak 16-27 is een samenwerkingsverband tussen het Nederlands Jeugdinstituut, Movisie, Ingrado, Divosa, ExpEx, VNG, het Rijk en de gemeenten.

Vernieuwde Participatiescan: voor betere kansen van jongeren op werk

Sommige jongeren lopen een groter risico op werkloosheid. Ze zijn in de leeftijd van 16-27 jaar, minder zelfredzaam en volg(d)en vaak een opleiding in het Voortgezet Speciaal Onderwijs, het Praktijkonderwijs of MBO Entree Onderwijs. Hoe zorgen we als gemeenten, scholen en andere netwerkpartners in de regio samen voor de allerbeste randvoorwaarden om hen naar werk te begeleiden? De vernieuwde [Participatiescan](#) maakt dat snel duidelijk.

De scan vul je eenvoudig online in, in een groepsessie met regionale partners uit bijvoorbeeld het onderwijs, gemeente, Leerplicht / RMC, werkgevers en werkbedrijven. De scores op twintig vragen laten meteen zien: wat doen we goed, en wat kan beter in de samenwerking? De scan helpt om samen verbeteracties te formuleren en een werkagenda op te stellen.

De Participatiescan geeft ook cijfers uit de regio. [Bekijk ze hier](#).

“De Participatiescan bracht alle partijen om tafel en hielp afspraken te maken.”

Desiree Curfs, directeur Stroomopwaarts (regio Maassluis, Vlaardingen en Schiedam)

Sterkste schakels: samenwerking in de praktijk

Het is goud waard: een goede samenwerking tussen Jeugdgezondheidszorg (JGZ), wijkteams en onderwijs. Niet eenvoudig, wél waar het jeugdveld naar streeft. Hulp aan kinderen, jongeren en hun ouders wordt er beter van. Wat zijn volgens de praktijk succesfactoren en knelpunten voor deze samenwerking? Het Nederlands Jeugdinstituut onderzocht het in 2018 en 2019. Samen met JGZ-organisaties, wijkteams, gemeenten en onderwijs.

Het [onderzoek 'De Sterkste Schakels'](#) geeft meer inzicht in wat werkt, plus handvatten om de samenwerking te versterken. Onder meer met twaalf werkzame elementen die je in samenhang toepast.

Drie tips van de onderzoekers:

1 Bouw aan de 'menselijke' kant van samenwerken

Het is de basis van de samenwerkingsrelatie: elkaar kennen, en vertrouwen hebben in elkaars expertise. Zo zit ieder sterk in zijn of haar eigen rol en weet je elkaar snel te vinden. Duidelijke (werk)processen, goede samenwerkingsafspraken? Hartstikke nuttig. Maar volgens de praktijk maken ze niet 'het verschil'.

2 Managers en bestuurders: leef het voor

Draag het belang van een goede samenwerking zelf uit. In wat je zegt én wat je doet. Professionals die positief zijn over de samenwerking benadrukken: dit is een werkzaam element.

3 Reflecteer op de samenwerking!

Daardoor voorkom je blinde vlekken. "We zagen dat professionals die continu met elkaar bespreken 'Wat gaat goed en wat kan een volgende keer beter', positiever zijn over de samenwerking," zegt onderzoekster Nikki Udo.

In het onderzoek:

- Deden 6 JGZ-organisaties en 10 gemeenten mee
- Waren er 20 groepsinterviews
- Zaten in totaal 126 professionals, ouders, beleidsmedewerkers, managers en bestuurders om tafel

Het onderzoek werd uitgevoerd door het Nederlands Jeugdinstituut, Nederlands Centrum Jeugdgezondheid en het Verwey-Jonker instituut en is gefinancierd door ZonMw.

Wijkprogrammering: voor jeugdbeleid met impact

Het heet 'wijkprogrammering': beschermende factoren per wijk versterken en risicofactoren verminderen. Heel gericht en steeds samen met partners. Zo vergroot je als gemeente de impact van je preventief jeugdbeleid. De gemeente Rotterdam past het toe, met hulp van het Nederlands Jeugdinstituut. 2019 was het jaar van de 'inbedding'.

In 2017 startte Rotterdam in enkele wijken met de methodiek. Die is gezamenlijk ontwikkeld met het Nederlands Jeugdinstituut. Herma Ooms van het Nji legt uit: "Gemeente en partners – zoals CJG, scholen, de wijkagent en de speeltuinvereniging - bepalen samen ambities, aan de hand van wijkdata. Ze stellen zich de vraag: herkennen we wat 'de cijfers' zeggen over deze wijk? Waarop zetten we in om de beste resultaten te behalen? En: doen we de goede dingen en doen we de dingen goed?"

Linda Verboom van de gemeente Rotterdam ging met de cijfers van de beschermende – en risicofactoren van Oud-Crooswijk aan de slag:

"We zagen bijvoorbeeld dat je, om schooluitval tegen te gaan, al moet investeren als kinderen op kinderdagverblijven en peuterspeelzalen zitten."

De gemeente Rotterdam heeft de slag te pakken; in 2019 breidde het aantal wijken met wijkprogrammering uit tot dertig! Het Nederlands Jeugdinstituut ondersteunde op proces en inhoud, zodat alle gebiedsadviseurs de methodiek goed in de vingers kregen. Ook kregen andere afdelingen Jeugd inzicht in wat wijkprogrammering voor hen betekent. Een aantal aanbieders werkten intensief aan het zichtbaar maken van hun resultaten aan de hand van het [kwaliteitskompas](#).

Tijd voor de volgende stap: andere gemeenten zijn geïnteresseerd in wijkprogrammering. "Als Nederlands Jeugdinstituut nemen we de Rotterdamse ervaringen mee in het gesprek." Er komt een leerkring van vijf gemeenten voor Jeugdbeleid met impact, waarin de Rotterdamse ervaring als inspiratie dient.

Lees het artikel:
[Duurzaam en effectief jeugdbeleid in Rotterdam](#)

Jeugdprofessional en huisarts: een sterk team

Hoe bepaal je als huisarts wanneer je een kind of jongere doorverwijst naar de gespecialiseerde jeugdhulp? Welke hulp – licht als het kan, zwaar als het moet – regel je snel en laagdrempelig? Door een ervaren jeugdprofessional, zoals een praktijk-ondersteuner jeugd of ondersteuner jeugd en gezin, te koppelen aan de huisarts ontstaat vaak een sterk team, dat weg weet met zulke vragen. Het Nji verzamelde ervaringen die hiermee in de praktijk zijn opgedaan.

De uitkomsten van de inzet van een jeugdprofessional bij de huisarts zijn overwegend positief. Zo kent een ervaren jeugdprofessional de mogelijkheden voor hulp en ondersteuning in de gemeente en weet de weg.

Vaak zijn ouders en kinderen geholpen in enkele gesprekken met de jeugdprofessional. Een verwijzing naar de gespecialiseerde jeugdhulp is dan in veel gevallen niet nodig. Daardoor blijft specialistische hulp beter beschikbaar voor kinderen die het echt nodig hebben.

Geleerde lessen:

- > **Aandacht** voor onderlinge afstemming tussen de jeugdprofessional, het wijkteam en de huisarts: dat blijkt belangrijk. Het werkt als de professional werkt bij de huisarts én het wijkteam.
- > **Investeer** in een effectieve werkrelatie. Besteed aandacht aan de onderlinge communicatie, terugkoppeling, overlegmomenten en het vertrouwen in elkaars expertise.
- > **Goed toegerust** moet de jeugdprofessional zijn, qua kennis, ervaring en vaardigheden. Dan leert de praktijk dat jeugdprofessional en huisarts gelijkwaardige gesprekspartners kunnen zijn.

[Meer geleerde lessen, inspirerende praktijkvoorbeelden en tips >](#)

Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing

Beslissen over uithuisplaatsing is complex. Doen we het juiste voor het kind? Wat zijn alternatieven? Hoe maken we de best mogelijke afweging? In 2015 is het instrument 'Beslissen over uithuisplaatsing' ontwikkeld. Het geeft jeugdzorgwerkers handvatten bij deze besluitvorming. Van 2016 tot 2019 onderzochten we in welke mate het instrument bijdraagt aan betere besluitvorming.

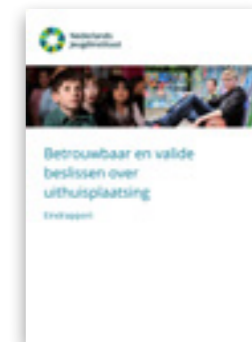
In één deelonderzoek vergeleken we de besluiten tussen professionals onderling over een fictieve cases. Tientallen professionals deden mee. In een ander deelonderzoek werden beslissingen over een cases uit de praktijk vergeleken met beslissingen van onafhankelijke gedragswetenschappers. Ook analyseerden we zes teamoverleggen op besluitvormingsprocessen.

Wat blijkt?

Het onderzoek bevestigt dat besluitvorming over uithuisplaatsing complex is en dat besluiten die professionals hierin nemen heel verschillend kunnen zijn. Professionals verwachten dat de inzet van het instrument kan bijdragen aan de kwaliteit van

de besluitvorming. Tegelijk zien zij dat het gebruik nog onvoldoende onderdeel uitmaakt van hun dagelijkse praktijk.

Het Nji verkent samen met de instellingen hoe de 8 aanbevelingen geïmplementeerd kunnen worden. Allereerst hoe professionals gefaciliteerd en ondersteund kunnen worden op organisatie niveau, bijvoorbeeld met een training in (team)besluitvormingsvaardigheden.

[Lees meer](#) uitkomsten en aanbevelingen.

Het onderzoek werd mogelijk met subsidie van ZonMW en medewerking van Ambiq, Cardea, Enver, Jeugd- en Gezinsteam Holland Rijnland, Jeugdbescherming west en Spirit Jeugdhulp.

Pilot 'Voor ieder kind een thuis' in vijf regio's van start

Na een kick off in november 2018 is de pilot 'Voor ieder kind een thuis' in vijf jeugdzorgregio's van start gegaan. Wat is er nodig om er samen voor te zorgen dat er daadwerkelijk een thuis is voor ieder kind? Dat elk kind, in welke situatie dan ook, zo thuis mogelijk opgroeit? Voor het beantwoorden van deze vragen hebben we gewerkt volgens de principes van design thinking, waarbij we samen met de betrokkenen kennis toegankelijk en toepasbaar maken. We bespraken dit in een serie bijeenkomsten. Vertegenwoordigers van gemeenten, jeugdzorgorganisaties, het Nederlands Jeugdinstituut en de Nederlandse Vereniging van Pleeggezinnen deden mee.

Waar zijn we geweest?

In 2020 werken we verder met de opbrengsten van de pilots en het design thinking traject. Zo werken we aan middelen die helpen om de samenwerking tussen gemeenten en jeugdzorgorganisaties te stimuleren.

Meer weten? [Kijk hier](#)

Jeugdhulp in gedwongen kader in beeld

In 2019 ging het Nederlands Jeugdinstituut met nieuw elan aan de slag met het onderwerp 'Jeugdhulp in gedwongen kader'. We verkenden de behoefte aan een kennisnetwerk. Die blijkt er in ruime mate te zijn. Ook verzorgden we het inhoudelijk programma van de conferentie preventieve jeugdbescherming op 25 november.

Een van de doelen van de Jeugdwet is het voorkomen van ingrijpende maatregelen op het gebied van kindbescherming. In de praktijk zoeken professionals naar alternatieven. Door bijvoorbeeld zo vroeg mogelijk opvoedondersteuning in te zetten. De belangstelling voor de conferentie preventieve jeugdbescherming was dan ook groot. Er waren honderd deelnemers en een wachtlijst. Het was ons duidelijk: professionals willen graag met elkaar van mening wisselen. En dat gebeurde op 25 november; volop.

In vier rondes, in een setting van negen gesprekstafels rouleerden de deelnemers. Ze spraken over dilemma's en mogelijke oplossingen. Brigit Rijbroek van het

Nederlands Jeugdinstituut: "Er was veel juridische, vakinhoudelijke en ervaringsdeskundigheid in de zaal vertegenwoordigd. Ieder nam bij elk dilemma de eigen invalshoek en mening mee." De tafelvoorzitters verzamelden input en reflecteren hierop in het verslag van de conferentie. Dit bevat ook vervolgstappen.

Onderzoek in 2019

Het Nederlands Jeugdinstituut verzamelde data in een ontwerpende studie over het feitenonderzoek in de jeugdbeschermingsketen. Dat deden we met focusgroepen waarin we ervaringsdeskundigheid, praktijk, beleid en wetenschap aan elkaar verbonden. Ook interviewden we vijftien experts over de rechtsgrond van de jeugdbeschermingsketen. Beide rapporten verschijnen in het voorjaar van 2020.

In 2020

Vanaf 2020 wil het Nederlands Jeugdinstituut de basis kennis over de gedwongen jeugdhulp beschikbaar stellen via de website. Daarnaast pakken we thema's uit de praktijk vast in expertmeetings. De eerste is eind maart en gaat over doorlopende zorg voor jongeren die uit een gedwongen residentiële voorziening komen.

Een greep uit de dilemma's:

- > Waar ligt de grens tussen vrijwillige hulpverlening en gedwongen kader?
- > Hoe ontstaat een goede samenwerking tussen hulpverlener, ouders en kinderen, als aan hulpverlening voorwaarden gesteld worden?
- > Wanneer voer je een gesprek over Onder Toezichtstelling?
- > Hoe raken we complexe gezinnen niet kwijt?

Kwaliteitscriteria voor gezinshuizen

Een gezinshuis biedt een veilige, huiselijke plek aan kinderen die - voor korte of langere tijd - niet thuis kunnen wonen. Kinderen hebben opvoeding, zorg en ondersteuning nodig. Daarnaast soms ook intensieve, professionele hulp. Zorg en hulpverlening in gezinshuizen moet niet alleen kwalitatief goed zijn, maar ook transparant en navolgbaar voor alle betrokkenen.

Tussen 2016-2019 zijn kwaliteitscriteria opgesteld voor verdere professionalisering van de gezinshuizen. Deze kwaliteitscriteria zijn opgesteld door een kernteam van experts en met een grote inbreng van medewerkers in gezinshuizen. De komende jaren staan in het teken van verdere groei en professionalisering. De gezinshuizen vormen een netwerk, waarin een gezamenlijk leerproces tot stand moet gaan komen bij

het toepassen van de kwaliteitscriteria. In de gezinshuizen willen de professionals beter inspelen op de complexe doelgroep en nóg meer maatwerk leveren.

[Lees verder](#)

Bouwsteen 'Leefklimaat' uitgelicht

- Het gezinshuis is een fijne plek; je voelt je er welkom. Het is huiselijk, opgeruimd en schoon.
- Kinderen geven aan dat ze zich welkom, gerespecteerd en gelijkwaardig voelen.
- Alle kinderen hebben een eigen kamer, tenzij dit niet in hun belang is.
- Een gezinshuisouder kan uitleggen hoe hij/zij zorgt voor een zo gewoon mogelijk leven voor de kinderen in het gezinshuis.

Waarom stoppen pleegouders?

Stabiliteit in het gezin is voor pleegkinderen belangrijk om zich goed te kunnen ontwikkelen. Pleegouders zetten zich hier met hart en ziel voor in. We zien echter dat een groot deel van hen ook weer stopt. Waarom is dat en wat hebben zij nodig om door te gaan? We vroegen het pleegouders.

Twintig pleegzorgorganisaties stuurden op ons verzoek een vragenlijst aan voormalige pleegouders. De betrokkenheid bleek groot. Meer dan 500 pleegouders deden mee. Drie redenen waarom pleegouders stoppen:

1. Natuurlijk verloop, zoals ziekte, verhuizing of het bereiken van de pensioenleeftijd (18%).
2. Ervaren van ongewenste omstandigheden met het zorgsysteem, de zware impact op hun gezin of een moeizame relatie met de ouders van het pleegkind (52%).
3. Overige redenen die minder makkelijk te duiden zijn (30%).

Ook gaven deelnemers aan dat de afronding van plaatsingen en de nazorg beter kan. Met een focusgroep van twintig pleegouders hebben we doorgepraat over de resultaten. Opvallend is dat veel gestopte pleegouders positief denken over zich opnieuw inzetten.

Pleegouders geven waardevolle tips en adviezen aan alle betrokkenen bij de pleegzorg – nieuwe pleegouders, pleegzorgaanbieders, jeugdbescherming en gemeenten. Op basis daarvan worden [aanknopingspunten](#) aangereikt aan de hele sector. De kwaliteit van pleegzorg is tenslotte een gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Lees meer over het [onderzoek onder pleegouders](#)

Samen leren van complexe veiligheidsproblematiek

Veiligheid is een randvoorwaarde om kansrijk te kunnen opgroeien. Bij een kleine groep kinderen en gezinnen lukt het ons nog onvoldoende om een passend antwoord te geven op de complexe veiligheidsproblematiek waarmee zij te kampen hebben. Daardoor stagneert de hulp en voelen alle betrokkenen zich machteloos.

Het maakbaarheidsideaal en de daarmee samenhangende maatschappelijke druk op professionals om problemen snel op te lossen is groot. Dit heeft als gevolg dat kinderen soms als een 'hete aardappel' worden doorgeschoven naar steeds zwaardere vormen van hulp. Zonder dat zij daarmee de garantie hebben dat ze de hulp krijgen waaraan ze behoefte hebben. Met het project *Samen leren van complexe casuïstiek* sluit het Nji aan bij de wens vanuit het veld om samen met deze kinderen en gezinnen op een andere manier aan de slag te zijn.

Voortbouwend op de activiteiten in 2018 hebben we in 2019 met een steeds grotere groep professionals een beweging in gang gezet om te leren van stagnerende hulpverlening en incidenten. Met als doel van daaruit met een andere 'mindset' met deze gezinnen aan de slag te gaan. Bijvoorbeeld door samen te erkennen en te verdragen dat er geen snelle oplossing bestaat in complexe hulpverleningssituaties.

Vanuit deze beweging faciliteerde het Nji in 2019 tientallen leerbijeenkomsten op verschillende plekken. Deelnemers waren ouders, jongeren en professionals van verschillende organisaties die elkaar regelmatig treffen in de hulp aan gezinnen met complexe veiligheidsproblematiek. "Ervaringen van gezinnen en de betrokken professionals stonden steeds centraal. Hun verhalen combineerden we met wetenschappelijke kennis en kennis uit andere domeinen" aldus Josine Holdorp van het Nederlands Jeugdinstituut. "Zo ontwikkelen we met professionals en gezinnen nieuwe kennis bij complexe casuïstiek".

In het komend jaar gaan de betrokken professionals hiermee verder aan de slag in hun eigen regio. Het Nji biedt daarbij, net als afgelopen jaar, de noodzakelijke kennis en ondersteuning en volgt hoe deze leerbeweging zich verder ontwikkelt.

In 2019 verscheen de tussenrapportage '[Samen leren in complexe situaties](#)' rond het verhaal van een meisje en haar moeder en leerervaringen van professionals.

Charlotte Dopper, Nederlands Jeugdinstituut

Meldcode Huiselijk geweld en kindermishandeling 'landt' op scholen

Per 1 januari 2019 is er de verbeterde meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling. De meldcode geeft houvast bij de vraag hoe te handelen als je mishandeling vermoedt. Maar hoe laat je de meldcode ook werkelijk 'landen' bij leerkrachten? Het Nederlands Jeugdinstituut hielp scholen om dit voor elkaar te krijgen.

In iedere klas van dertig leerlingen heeft één leerling te maken met kindermishandeling. Dat blijkt uit landelijke cijfers. Ingrijpen van de leerkracht kan een onveilige situatie stoppen. Als een leerkracht vermoedt dat er iets mis is, is het belangrijk dat hij of zij weet wat te doen.

“De handreiking is precies wat ik nodig heb!”

Intern Begeleider primair onderwijs

Voor Intern Begeleiders, ondersteuningscoördinatoren en aandachtfunctionarissen in het primair en voortgezet onderwijs, ontwikkelde het Nederlands Jeugdinstituut daarom de [handreiking teamleergesprek](#). De handreiking geeft handvatten om met leerkrachten het signaleren en handelen bij een 'niet pluis-vermoeden' te bespreken. Wat doe je als leerkracht en als school? Welke externe collega's, zoals Jeugdhulp en Veilig Thuis, kunnen helpen? “Zo zorg je samen voor een zorgvuldige aanpak,” zegt Charlotte Dopper van het Nederlands Jeugdinstituut. “Ons advies,” zegt Charlotte Dopper: “Betrek bij het teamleergesprek meteen verschillende ondersteuners. Nodig bijvoorbeeld de schoolarts uit om erbij te zijn. En ga eens praten met Veilig Thuis, zodat je elkaar al kent.”

Drie scholengroepen uit primair en voortgezet onderwijs gaven in de loop van 2019 in workshops aan hoe de handreiking verder kon worden verbeterd. Zo werd het document in goede samenwerking met de praktijk gemaakt.

Meer weten? Lees de [handleiding teamleergesprek \(po\)](#) en de [handleiding teamleergesprek \(vo\)](#).

Een jaar lang, de Week tegen Kindermishandeling Dertig ervaringsverhalen

Op 20 november 1989 werd door de Verenigde Naties het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen. Dertig jaar later valt deze datum in de Week tegen Kindermishandeling. De Week geldt als startmoment om gedurende een jaar dertig persoonlijke verhalen te delen; van kinderen, professionals, ouders en omstanders die met kindermishandeling te maken kregen. Doel: **#lerenvanelkaar**.

In 2019 deelden we de eerste zeven verhalen: van vier professionals, twee slachtoffers en een ouder. Alle verhalen vertellen over een gebeurtenis die het verschil maakte. Je vindt ze op: www.weektegenkindermishandeling.nl/30-verhalen

Week tegen **Kindermishandeling**

- 1 'Ik kan die boosheid nog steeds voelen'
- 2 'Of ik knok of ik beland op de straat'
- 3 'Eindelijk werd ik niet meer gedwongen'
- 4 'Heb geen oordeel, zie wie ik ben'

5 'Dit kind was het gewend om geschopt te worden'

6 'Geen vechtscheiding, want wij hadden Marieke'

7 'Mooi om een mens bij te staan in zo'n moeilijke fase'

Kindermishandeling is een breed begrip. Het kan te maken hebben met verwaarlozing, mishandeling, seksueel misbruik of huiselijk geweld. In Nederland groeit circa 3% van alle kinderen op in onveilige gezinssituaties.

Samen hebben we een belangrijke verantwoordelijkheid om de veiligheid van deze kinderen te vergroten.

Internationale
inspiratie en
kennisdeling

Internationale inspiratie en kennisdeling

Het Internationale Paviljoen op de Voor de Jeugd Dag is al zeven jaar een plek barstensvol inspiratie over jeugdbeleid. Als Nederland Jeugdinstuut zijn we verantwoordelijk voor de inhoudelijke programmering en de invulling van dit paviljoen. In oktober 2019 waren er op die dag sprekers uit onder andere Schotland, Finland, IJsland en Engeland. Zonde om hen na afloop meteen uit te zwaaien. Aansluitend arrangeerden we dan ook een aantal betekenisvolle ontmoetingen.

Internationale know how als spin-off van Voor de Jeugd Dag:

London calling: minder overgewicht bij kinderen

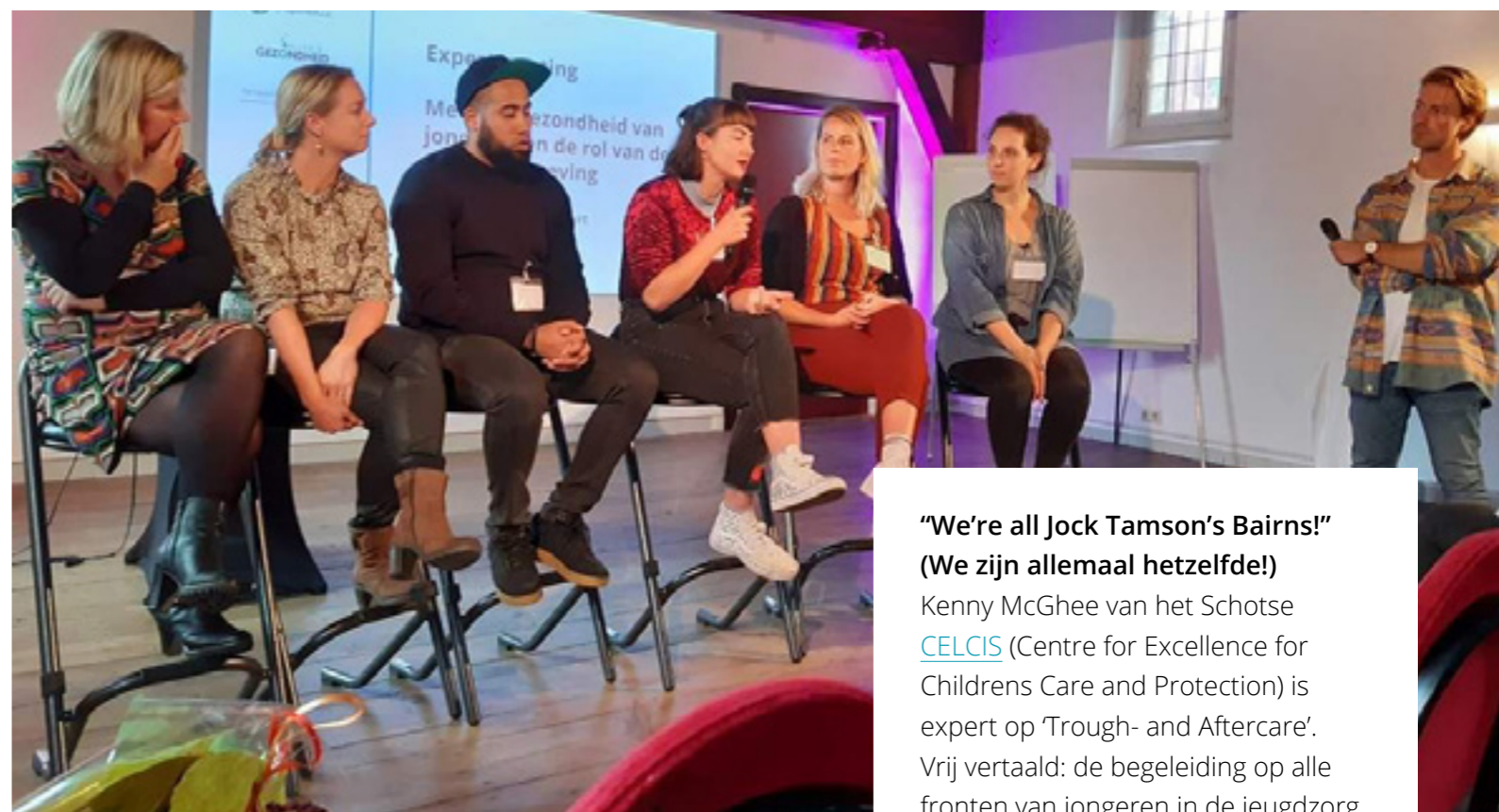
Amsterdamse kinderen worden slanker. En dat, terwijl landelijk het aantal volwassenen en kinderen met overgewicht juist toeneemt. De gemeente Amsterdam timmert dan ook succesvol aan de weg met het programma [Aanpak Gezond Gewicht \(AAGG\)](#). Amsterdam en Londen vergelijken en leren hierin van elkaar. Want ook in Londen is de problematiek van overgewicht bij kinderen actueel en zitten beleidsmakers niet bij de pakken neer. Er is een gedegen aanpak, onder andere met een toegewijde gemeentelijke taskforce. En met grote inzet vanuit het Londense Guy's and St. Thomas's Trust.

Finse Hand of Well Being

Op 8 oktober was de landelijke expertmeeting 'Mentale gezondheid bij jongeren en de rol van de sociale omgeving'. Zie ook pagina (31).

Namens The Finnish Association for Mental Health gaf Susanna Kosonen een lezing over de Finse aanpak. Ze liet zien in haar presentatie hoe je creatief en op het niveau van het kind aandacht kunt geven aan mentale gezondheid, en hoe je dat als opvoeders kunt doen. Ze introduceerde de 'hand of mental health': vijf zaken die je beïnvloeden om je goed te voelen. Een speelse manier om daar iedere dag met aandacht even bij stil te staan.

"We're all Jock Tamson's Bairns!" (We zijn allemaal hetzelfde!)

Kenny McGhee van het Schotse [CELCIS](#) (Centre for Excellence for Childrens Care and Protection) is expert op 'Trough- and Aftercare'. Vrij vertaald: de begeleiding op alle fronten van jongeren in de jeugdzorg rond hun 18e verjaardag. Hij was een welkome gast op de bijeenkomst van het landelijk netwerk 16-27, rond jongvolwassenen vraagstukken. CELCIS heeft sinds 2013 een stevig onderbouwd programma dat uitgaat van de behoefte van alle jonge mensen aan ondersteuning. 17 jaar is té jong om het maar alleen uit te moeten zoeken.

*The average age of young people leaving care in Scotland is 17.
The average age for most people leaving home in Scotland is 26.*

Kindvriendelijk Hoogeveen & Leeds

Ieder kind hoort erbij, vinden ze in het Engelse Leeds. Putting parents and children at the heart of services. Daarin moet je investeren. In saamhorigheid, een sterke, positieve basis en waar nodig, in jeugdzorg. In Hoogeveen vinden ze dat ook. Geïnspireerd door de aanpak in Leeds hebben zij een aantal elementen ingevoerd.

Leeds en Hoogeveen zijn beide aangesloten bij het internationale netwerk Childfriendly cities: steden die actief voorwaarden scheppen om kinderen zo kansrijk mogelijk te laten opgroeien. In een bijeenkomst van het Nederlandse netwerk van Childfriendly cities vertelden 'Leeds' en 'Hoogeveen' over hun werkwijzen.

"What is it like to be a child or young person growing up in Leeds... and how do we make it better?"

Voor de IJslandse aanpak op het terrein van alcohol, roken en drugsgebruik, zie pagina (33)

Erasmus+ Jeugd

Erasmus+ is het Europese subsidieprogramma voor onderwijs, jeugd en sport. Het Nederlandse Agentschap voor Erasmus+ Jeugd is ondergebracht bij het Nederlands Jeugdinstituut. In 2019 kregen ruim 7.500 jongeren en jongerenwerkers in Nederland de mogelijkheid een internationale ervaring op te doen en hun talenten te ontwikkelen. Denk hierbij aan jongerenuitwisselingen, bijeenkomsten tussen jongeren en beleidsmakers of een training voor jongerenwerkers.

Met Erasmus+ wordt de wereld van jongeren groter.

EU Jongerenstrategie 2019-2027

In 2019 is de nieuwe EU Jongerenstrategie van start gegaan. De focus hierbij ligt op het betrekken van jongeren bij de (Europese) democratie, het verbinden van jongeren en het versterken van het jongeren netwerk. Daarnaast zijn er elf Youthgoals opgesteld, om de stem van jongeren mee te nemen in het jeugd beleid. [Lees meer >](#)

Youthpass

Ben je als deelnemer betrokken bij een project via Erasmus+ Jeugd, dan kun je door middel van Youthpass reflecteren op jouw niet-formele leerervaringen. Aan het eind krijg je een certificaat, waarin staat op welke vlakken je gegroeid bent en over wat voor vaardigheden je beschikt. In 2019 is de één miljoenste Youthpass uitgereikt! [Lees meer >](#)

ImpACT+

Welke impact hebben internationale jongerenprojecten op de ontwikkeling van de deelnemende jongeren en hun omgeving? Hoe meet je impact en hoe toon je aan dat het er überhaupt is? Dat waren de grootste vragen

tijdens ImpACT+: het Strategische Partnerschap dat The Youth Company, samen met zes andere Europese organisaties en in samenwerking met jongeren, op heeft gezet. "Meestal zijn het onderzoekers die een dergelijk onderzoek doen, maar door jongeren zelf het onderzoek te laten vormgeven en uitvoeren blijft het authentiek." [Lees meer >](#)

Bij jongerenuitwisselingen leren jongeren tussen de 13 en 30 jaar uit verschillende landen in Europa elkaars achtergrond en cultuur kennen. Er zijn verschillende trainingen voor het opzetten van zo'n uitwisseling; bijvoorbeeld de BiTriMulti, EYE Opener of Star of Europe. Kijk voor meer informatie op erasmusplus.nl.

Eyes on Transylvania

Vijftien jongeren en drie jongerenwerkers van een cultureel jongeren centrum in Almelo pakten in het voorjaar van 2019 hun tassen om een week naar Roemenië te gaan voor een jongerenuitwisseling. "Het programma kwam voor een groot gedeelte vanuit de jongeren en was leuk en uitdagend. Zo leerden de jongeren van alles, zonder het direct door te hebben. Sommige van hen waren nog nooit in het buitenland geweest of hadden niet eerder voor een groep gepresenteerd bijvoorbeeld. Het heeft veel impact om te beseffen dat je je in een vreemde omgeving met vreemde mensen kunt redden." [Lees meer >](#)

Dagboek van een Jongerenwerker: Op pad naar het Finse platteland

In oktober ging jongerenwerker Erik Doezeman uit Hoogeveen naar Finland om ervaring op te doen en uit te wisselen op het gebied van internationale projecten in minder dichtbevolkte gebieden. "Het leukste aan een studietrip als deze is het ontmoeten van jongeren en collega-jongerenwerkers uit andere landen. We zijn heel verschillend qua cultuur en achtergrond, maar samen worden er mooie resultaten bereikt." [Klik hier](#) om Eriks hele verslag te lezen.

European Solidarity Corps

Het European Solidarity Corps is een Europees subsidieprogramma voor jongeren en maatschappelijke organisaties die de wereld een beetje mooier willen maken. Het Nederlands Jeugdinstituut voert het Nederlandse agentschap van dit programma. In 2019 namen ruim 580 jongeren deel, in de vorm van Europees Vrijwilligerswerk, een internationale werkervaringsplek of een lokaal Solidariteitsproject. Allemaal manieren waarop jongeren hun eigen talenten ontdekten en ontwikkelden, en tegelijkertijd andere mensen of de samenleving helpen. Het programma draagt bij aan de doelstellingen van de [EU Jongerenstrategie](#).

Sinds de start van dit het programma eind 2018 zijn er vele mooie projecten gestart. Enkele voorbeelden:

Europees vrijwilligerswerk: De Sociale Kruidenier

De Duitse Nick doet Europees vrijwilligerswerk bij de Protestantse Diaconie in Amsterdam. Hij draait mee in de "supermarkt" De Sociale Kruidenier, waar Amsterdammers die onder de armoedegrens leven terechtkunnen voor lang houdbare producten tegen een lage prijs. Nick: "Ik leer hier veel nieuwe dingen. Praten met mensen die problemen hebben bijvoorbeeld, maar ik ben nu ook al veel onafhankelijker dan toen ik nog bij mijn ouders woonde." [Lees meer >](#)

Solidariteitsproject: Room for More

Lisa, Eva, Jolien, Lotte en Emma vinden dat iedereen recht heeft op een fijne plek om zich heen om het beste uit zichzelf te halen. In hun Solidariteitsproject knappen ze daarom ruimtes op in bijvoorbeeld buurthuizen en asielzoekerscentra. Dit doen ze samen met de mensen die de ruimte gaan gebruiken en er worden bijna alleen maar tweedehands en gerecyclede materialen gebruikt. [Lees meer >](#)

Werkervaringsplek: Stichting Buitendoor

Het eerste project binnen de subsidielijne Werkervaringsplekken & Banen is die van Stichting Buitendoor, waarbij buitenactiviteiten voor groepen worden georganiseerd om de onderlinge samenwerking te verbeteren. In 2019 trainde de organisatie vier Europese jongeren. Zij leerden grote groepen begeleiden en kampen leiden, verschillende (spel)methodes en vaardigheden als conflictbemiddeling. [Lees meer >](#)

HRM, Financiën

HRM: Samenwerken en optimaliseren

De basis op orde

In 2019 werkten we voor het eerst met een nieuwe organisatievorm. Een matrixstructuur maakt het mogelijk projectteams te formeren met experts van verschillende vakgroepen en disciplines. Zo sluiten we zoveel mogelijk aan bij de samenhangende vraag uit het jeugdveld.

Er omheen viel veel te regelen en te optimaliseren. Denk aan beheersmatige processen, aannamebeleid en trainingsaanbod. Begin 2020 kijken we daar met een tevreden gevoel op terug. De basis is op orde. Natuurlijk houden we steeds oog voor verbeteringen.

Samen lerend doen wat werkt

De matrixstructuur vraagt intern het nodige van de organisatie en collega's. Ander gedrag, andere overlegvormen en soms ook andere vaardigheden. Wat komt bijvoorbeeld nog meer

kijken bij projectmatig werken? Hoe krijgt de rol van projectleider vorm? Het Nederlands Jeugdinstituut heeft als motto 'samen lerend doen wat werkt'. Dat werd bij deze en andere vragen volop toegepast.

Hart-dagen

Onze missie en visie willen we levend houden. Zeker in relatie met een nieuwe organisatiestructuur en actuele thema's. Daarom kwam er een 'Start uit het hart-dag' in januari. We gingen met elkaar in gesprek vanuit het hart. Want dat past bij een instituut als het onze. De 'Hart-dag' werd zeer positief ervaren, dus reden voor een tweede. Deze werd gehouden in september met als thema 'Hart aan het werk'. We combineerden dit met een bezoek aan het Ouwehands dierenpark in Rhenen. De Hartdagen krijgen een vervolg in 2020. Ze worden intern, thematisch ontwikkeld. Vanzelfsprekend zijn daar verschillende vakgroepen en disciplines bij betrokken.

Aannamebeleid en welkom

De nog jonge werkwijze vertaalden we naar een daarmee samenhangend aannamebeleid. Voortaan bundelen vakgroepleider en HRM hun expertise bij het uitzetten van een vacature. Ook kwam er een vernieuwd en uitgebreid introductieprogramma dat nieuwe collega's wegwijs maakt. Geen overbodige luxe in een organisatie waarin veel gebeurt. Een aantal instromers deed mee aan intervisiebijeenkomsten van Movisie: waar loop je tegenaan als nieuwkomer, hoe verwerf je je plekje? Want het is belangrijk om je te thuis te voelen.

In 2019 heetten we 39 nieuwe collega's welkom.

Trainingen en opleiding

Voor een samenhangend trainingsaanbod was in 2018 de basis gelegd. In 2019 bouwden we het verder uit. Projectleiders, OR, medewerkers tevredenheidsonderzoek 2018, vakgroepen en HRM gaven input voor het programma.

Twee trainingen kregen een vervolg:

- In de basismodule 'Kennissenetwerker bij het Nji' versterken medewerkers onder meer hun handelingsrepertoire om op creatieve en innovatieve manieren kennis te delen, toe te passen en ervan te leren. De training werd verzorgd door collega Tom van Yperen, tevens bijzonder hoogleraar aan de RUG.
- Hoe hanteer je de juiste strategie in lokale, regionale en landelijke situaties? Hoe draag je vanuit de Nji-kennisrol bij aan een verandering in het veld die past bij de vraag en de doelstelling? De training 'Veranderkunde' spitst zich toe op diagnostische vaardigheden en inzichten in veranderstrategieën, sturings- en verantwoordingsprocessen.

“Super hoe je in de introductiedag wordt meegenomen in hoe de organisatie werkt en wat ertoe doet.”

“Heel fijn om met de introductiedag te voelen hoe welkom je bent!”

“Inhoudelijk waardevolle informatie over (onder meer) de missie en visie, hoe je systemen gebruikt en waar je met je vraag naar toe kunt.”

“Daarna een lekker broodje en informeel je nieuwe collega's leren kennen.”

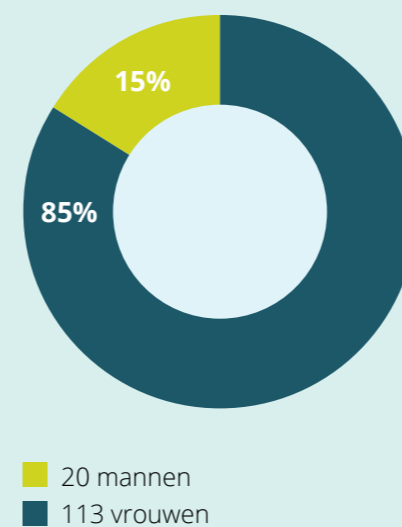
“Kennismaken met alle ins & outs van de organisatie én met nieuwe collega's zorgen ervoor dat je je gelijk thuis voelt.”

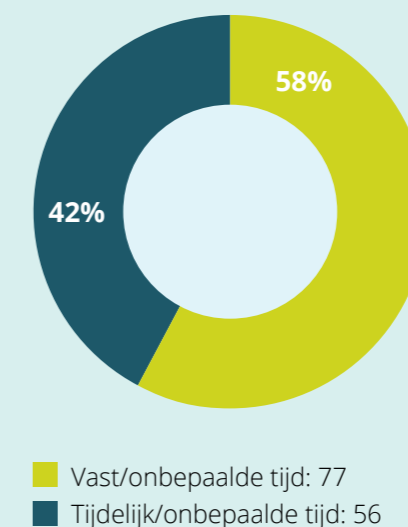
Medewerkers in cijfers	
Aantal medewerkers op 1-1-2019	125
Aantal medewerkers op 31-12-2019	133
Aantal oproepkrachten op 1-1-2019	8
Aantal oproepkrachten op 31-12-2019	6
Aantal fte op 1-1-2019	102,64
Aantal fte op 31-12-2019	110,97
Totale instroom	39
Totale uitstroom	34
Aantal stagiairs op 1-1-2019	1
Aantal stagiairs op 31-12-2019	2
Aantal werkervaringsplekken op 1-1-2019	1
Aantal werkervaringsplekken op 31-12-2019	0

Stagiairs liepen stage bij de vakgroepen	
Vakgroep	Studierichting
Opgroeien en Opvoeden	Pedagogische Wetenschappen
Passende Hulp	Pedagogiek, Coaching in de praktijk
Vakmanschap en Professionalisering	Pedagogische wetenschappen, Pedagogische Ethiek

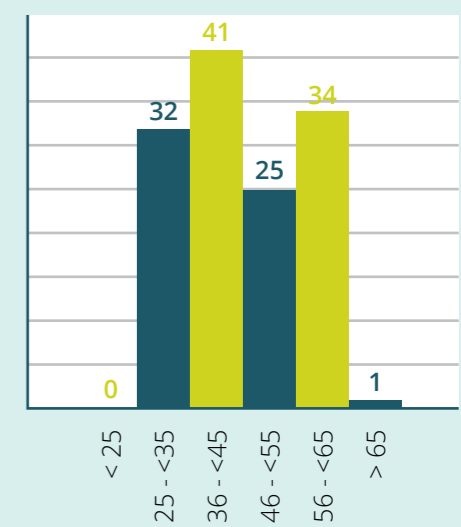
Verhouding man/vrouw op 31-12-2019

Verhouding tijdelijk/vast op 31-12-2019

Leeftijdsopbouw op 31-12-2019

82% van de tijdelijke medewerkers heeft een jaarcontract met uitzicht op een vast dienstverband; als deze worden gerekend als vast dienstverband is de verhouding vaste en tijdelijke medewerkers per 31 december 92 vast, 8 tijdelijk.

Ondernemingsraad

In 2019 zijn er veel ontwikkelingen geweest waarbij de Ondernemingsraad (OR) de bestuurder van advies heeft kunnen voorzien. Halverwege het jaar werd bijvoorbeeld bekend dat het Nederlands Jeugdinstituut, vanwege beëindiging van het huurcontract in 2020, op zoek moest naar een nieuwe locatie. De OR heeft de bestuurder voorzien van een toetsingskader zodat de bestuurder bij de keuze van een nieuw onderkomen rekening kon houden met de wensen van medewerkers.

De OR heeft ook advies gegeven over een goede integratie van Stichting Opvoeden.nl bij het Nederland Jeugdinstituut. Voor de OR was het bijvoorbeeld belangrijk dat de nieuwe medewerkers zich welkom voelden op hun nieuwe plek.

Daarnaast heeft de OR over regelingen geadviseerd die te maken hadden met cameratoezicht, afscheid-beleid, verlof en werktijden. Een ander belangrijk onderwerp van gesprek was het aangaan van arbeidsovereenkomsten. De OR heeft ingestemd met een nieuwe werkwijze waardoor vaker vaste contracten worden aangegaan dan de afgelopen jaren het geval was.

Omdat begin 2019 een van de OR-leden vertrok, zijn er tussentijdse verkiezingen geweest. Na die verkiezingen zijn twee nieuwe leden tot de OR toegetreden.

Raad van Toezicht

De Raad van Toezicht houdt toezicht op het beleid van de Raad van Bestuur en op de algemene gang van zaken binnen het Nji. In 2019 was de samenstelling van de Raad van Toezicht als volgt:

- Prof. dr. Peter van Lieshout (voorzitter)
- Prof. dr. Hans Adriaansens (tot juli 2019)
- Drs. Patricia Lissenberg (tot juli 2019)
- Ir. Toke Tom
- Drs. Mariëtte Verhoef
- Drs. Naïma Azough
- Mr. Marjo Septer RA (sinds december 2019)

De Raad van Toezicht vergaderde in 2019 vier keer. In deze (reguliere) vergaderingen is naast de financiële en inhoudelijke voortgang van het Nji

ook een aantal inhoudelijke thema's aan de orde geweest. Zo heeft de Raad van Toezicht zich laten informeren over onder andere actualiteiten rond de programma's Erasmus+ en European Solidarity Corps en de wijze waarop het Nji zich inzet voor het vakmanschap van jeugdprofessionals. Tevens nam een vertegenwoordiger van de Raad van Toezicht deel aan twee Artikel-24 overleggen met de Ondernemingsraad en de Raad van Bestuur. Deze overleggen stonden in het teken van de algemene gang van zaken binnen het Nji. De Raad van Toezicht kende in 2019 een auditcommissie. Deze auditcommissie voerde in 2019 overleg met de controller en de Raad van Bestuur over de jaarrekening. Dit overleg heeft een voorbereidende functie voor de vergadering van de Raad van Toezicht.

Nieuw in 2019 waren:

- De driedaagse training 'Adviesvaardigheden' ging in op onderwerpen als: hoe achterhaal je de vraag achter de vraag, omgaan met verschillende belangen, verwachtingen managen en invloedstijlen.
- De nieuwe organisatiestructuur vroeg om een herijking van de rol van leidinggevendenden. We zetten erop in met een 'train de trainer' voor leidinggevendenden: hoe herken je (te) grote werkdruk?
- Voor projectleiders organiseerden we intervisie en instructie.
- Een 'grip op werk' training ondersteunt collega's om staande te blijven bij het ervaren van hoge werkdruk. Deze training stond open voor alle medewerkers.

Tot ziens, bedankt!

Een veranderende organisatie zet je als medewerker aan het denken: voel ik me (weer) op mijn plek, gewaardeerd en gelukkig? Verloop hoort erbij. Wel wilden we als organisatie grip hebben op motieven. En als het niet anders kan: goed afscheid nemen. Daarom zijn we in 2019 gestart met exitinterviews. Die brachten ons waardevolle inzichten. Het verbeterde inwerkprogramma is één van de resultaten.

Workshop GRIP:
Geef(t) medewerkers
Richting In Plezierig(er)
werken!

In 2020

In 2020 starten we met een traineeprogramma voor jong talent met een maatschappelijk betrokken hart. Hen willen we een boeiende eerste werk- en leeromgeving bieden met veel ruimte om zich breed te ontwikkelen. Waarbij ze begeleid worden door mentoren die hun sporen in het werkveld hebben verdiend. Omgekeerd, zien we uit naar de inspiratie die deze trainees ons zullen brengen. De werving start in februari 2020, voor vier trainees. Na twee jaar is het de bedoeling dat zij doorstromen naar een medior functie.

Stagiaires

In 2019 liepen vier studenten stage bij het Nederlands Jeugdinstituut: twee bij de vakgroep Vakmanschap en Professionalisering, een bij Passende hulp en een bij Opgroeien en Opvoeden.

Financiën

In 2019 heeft het Nederlands Jeugdinstituut een positief resultaat van € 348.753 behaald.

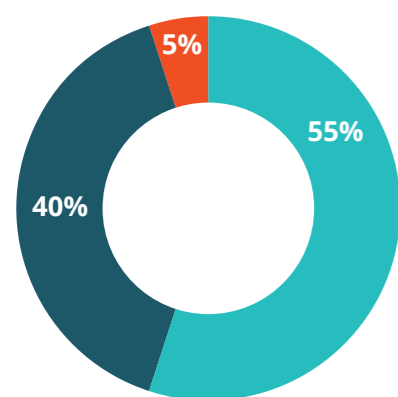
De algemene reserve per 31 december 2019 bedraagt € 4.571.001.

In dit hoofdstuk worden de verkorte staat van baten en lasten en de verkorte balans weergegeven.

De volledige jaarrekening is op te vragen via info@nji.nl.

Verkorte staat van baten en lasten 2019

(bedragen x € 1.000)	2019	2018
Opbrengsten		
Projectopbrengsten	15.704	15.017
Niet-projectgebonden opbrengsten	78	22
Totaal opbrengsten	15.782	15.039
Kosten		
Personele kosten en organisatiekosten	10.578	8.105
Projectkosten	4.856	6.802
Totaal kosten	15.434	14.907
Resultaat uit gewone bedrijfsvoering	348	132
Financieel resultaat	1	1
Bedrijfsresultaat	349	133

Toelichting

De opbrengsten 2019 zijn (afgerond) als volgt samengesteld:

- 55% instellingssubsidie van het ministerie van VWS;
- 40% opbrengsten ministeries, subsidies van fondsen en overige subsidie- en opdrachtgevers;
- 5% opbrengsten trainingen, congressen, verkopen en overige (project)opbrengsten.

De organisatiekosten betreffen onder meer de kosten voor huisvesting, facilitaire diensten, bureaunkosten, administratie (personele en financiële) en ICT. De projectkosten bestaan uit kosten voor inhuur van derden en overige projectkosten.

Het resultaat uit gewone bedrijfsvoering bedraagt € 347.951. Samen met het financiële resultaat ad € 802 (rente-inkomsten), komt het totale resultaat uit op € 348.753.

Verkorte balans per 31 december 2019

(bedragen x € 1.000)	31-12-2019	31-12-2018
Activa		
Materiële vaste activa	75	172
Vlottende activa	13.880	13.759
Totaal activa	13.955	13.931
Passiva		
Eigen vermogen	4.992	4.643
Langlopende schulden	0	0
Kortlopende schulden	8.963	9.288
Totaal passiva	13.955	13.931

Toelichting

De vlottende activa bestaan uit de vorderingen op korte termijn en de liquide middelen.

Na toevoeging van het resultaat 2019 bedraagt het eigen vermogen per 31 december 2019 bijna € 5 miljoen. Het eigen vermogen is opgebouwd uit een algemeen reserve van € 4,6 miljoen en een egaliseringsreserve instellingssubsidie van € 0,4 miljoen.

In 2019 hebben de volgende subsidiegevers en fondsen één of meerdere projecten gefinancierd:

 <p>Rijksoverheid</p> <p>Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap Ministerie van Justitie en Veiligheid Ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid</p>	 <p>European Commission</p> <p>Directorate General for Education, Youth, Sport and Culture Education, Audiovisual and Culture Executive Agency</p>		
 <p>Bernard van Leer FOUNDATION</p>	 <p>OUDER SCHAP blijft</p>	 <p>KINDERPOSTZEGELS voor kinderen door kinderen</p>	 <p>VNG</p>
 <p>eerlijk over eten Voedingscentrum</p>	 <p>ZonMw</p>	 <p>Steunfonds Pro Juventute</p>	 <p>NRO NATIONAAL RESEARCHORGAN VAN DE NEDERLANDSE OVERHEID</p>
<p>Diverse gemeenten en provincies</p>			

Overige financiers

Bovendien werden er een aantal projecten op indirecte wijze door fondsen en subsidiegevers gefinancierd. Het gaat om projecten die in samenwerking met andere instituten uitgevoerd zijn, maar waarvan de partner de penvoerder was.

Overzicht publicaties en activiteiten

Boeken, handleidingen en rapporten

Tenzij anders is vermeld, is de uitgever Nederlands Jeugdinstituut te Utrecht

- Kooijman, K., Berns J. (2019). *Hoe organiseren we ontmoetingen, dialoog en netwerkvorming tussen ouders en medeopvoeders*. Utrecht.
- Kooijman, K. (2019). *Ieder kind geïnformeerd*. Utrecht.
- Saris, M. (red.), Reuver M. de (2019). *Go Europe*. Utrecht: Eurodesk Nederland, Europese Commissie.
- Saris, M. (2019). *Storyweaving*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut, NA Erasmus+ Jeugd, European Solidarity Corps.
- Friele, R., Hageraats, R. (2019). *De jeugd-ggz na de Jeugdwet*. Utrecht: Nivel.
- San, M. van (2019). *Wanneer ouders een verkeerde keuze maken*. Utrecht.
- Udo, N., Sondeijker, F. (2019). *De Sterkste Schakels*. Utrecht: Nederlands Jeugdinstituut, NCJ.
- Hamdiui, T., Broek, J. van den, Drost, M. (redacteur) (2019). *Online Jongerenwerk: Werken in de online leefwereld van jongeren*. Utrecht: Stichting JOZ
- Bartelink, C., Addink, A. (2019). *Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing*. Utrecht.
- Donker, A., Yperen, T. van (2019). *Outcome in de Beleidsinformatie Jeugd*. Utrecht.
- Aggelen, M. van, Donker, A., Yperen, T. van (red.) (2019). *Outcome-indicatoren in de jeugdhulp*. Utrecht.
- Bosdriesz, M., Maessen, M. (2019). *Wat professionals moeten weten over privacy bij samenwerking onderwijs en jeugdhulp*. Utrecht.
- Bosdriesz, M., Maessen, M. (2019). *Handreiking gegevensuitwisseling*. Utrecht.
- Bosdriesz, M., Dopper, C., Oomen, A. (red.) (2019). *De meldcode in de ondersteuningsstructuur van het voortgezet onderwijs*. Utrecht.
- Bartelink, C., Addink, A., Udo, N., Haar, F. van der, Yperen, T. van (2019). *Betrouwbaar en valide beslissen over uithuisplaatsing*. Utrecht.
- Snijder, M. (2019). *Samen leren in complexe situaties, ervaringsverhalen*. Utrecht.
- Baat, M. de en anderen (2019). *Richtlijn Pleegzorg Werkkaarten*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Baat, M. de en anderen (2019). *Richtlijn Pleegzorg Onderbouwing*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Baat, M. de en anderen (2019). *Richtlijn Pleegzorg*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Lange, M. de en anderen (2019). *Richtlijn Ernstige gedragsproblemen Onderbouwing*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Lange, M. de en anderen (2019). *Richtlijn Ernstige gedragsproblemen*. Utrecht: NVO, BPSW, NIP.
- Bastiaanssen, I. (2019). *Effectief werken in een veranderend jeugdveld*. Utrecht.
- Wiering, D., Caton, B., Jonker, J., Ooms, H., Sondeijker, F., Udo, N., Yperen, T. van (2019). *Wijkprogrammering*. Rotterdam: Gemeente Rotterdam.
- Malmberg, M., Addink, A. (2019). *Zicht op outcome in de Jeugdbescherming en de Jeugdreclassering*. Utrecht.
- Bastiaanssen, I. (2019). *Speerpuntenagenda Residentiële Jeugdhulp*. Utrecht.
- Zoon, M., Rooijen, K. van (2019). *Wat werkt voor licht verstandelijk beperkte ouders?* Utrecht.
- Rooijen, K. van, Zoon, M. (2019) *Wat werkt voor kinderen van ouders met psychische problemen?* Utrecht.
- Aggelen, M. van, Donker, A. (2019). *Outcome-indicatoren in de jeugdhulp*. Utrecht.
- Beekhoven, E. van, Heuvel, J. van den (2019). *Mediaopvoeding bij opvoedondersteuners*. Hilversum: Netwerk Mediawijsheid.
- Kooijman, K., Berns, J. (2019). *Informeel opvoedsteun aan vluchtelinggezinnen*. Utrecht.
- Kernteam Kwaliteitscriteria Gezinshuizen (2019). *Kwaliteitscriteria Gezinshuizen*. Leiden/Utrecht: Hogeschool Leiden/Nederlands Jeugdinstituut.
- Kooijman, K., Nji, Augeo en DCI (2019). *Ieder kind geïnformeerd*. Utrecht.

Artikelen, hoofdstukken in boeken

- Driedonks, M. (2019). Duurzaam en effectief jeugdbeleid in Rotterdam. Binnenlands Bestuur 1/9. Sijthoff Media Groep, Amsterdam <https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Duurzaam-en-effectief-jeugdbeleid-in-Rotterdam.pdf>
- Driedonks, M. (2019). Tellen en vertellen. Binnenlands Bestuur 1/1. Sijthoff Media Groep, Amsterdam. <https://www.nji.nl/nl/Download-Nji/Tellen-en-vertellen.pdf>
- Vink, C. (2019). *Van opvoedadvies naar steun bij opvoeden en ouderschap*, Ouderschapskennis. 22/3, SWP, Amsterdam. <https://www.ouderschapskennis.nl/oudervriendelijke-gemeentebredactioneel-223/1028805>
- Vink, C. (2019). *Van opvoedadvies naar steun bij opvoeden en ouderschap*, Ouderschapskennis, 22/3, 2019 <https://www.ouderschapskennis.nl/oudervriendelijke-gemeentebredactioneel-223/1028805>
- Vink, C. (2019). Dutch youth care system and prevention. Utrecht Jugendhilfe, Wolters Kluwer, 5-3 (2019) Dr. a Dexheimer
- Saris, M., Wigman, M. (2019). *Internationale ervaringen voor jongeren én organisaties*. FLITS. 4/12, <https://www.jeugdwerklimburg.nl/digibieb/Nieuws/De-Flits-van-december-is-uit>
- Hageraats, R. (2019). *Nieuwe oplossingen ontstaan bij gepassioneerde mensen*. Lerend Transformerend magazine. 3/4, TNO, Utrecht.
- Schweizer, C., Knorth, E.J., Yperen, T.A. van, Spreen, M. (2019). *Consensus-based typical elements of art therapy with children with Autism Spectrum Disorders*. International Journal of Art Therapy. 1/1, 181-191. <https://doi.org/10.1080/17454832.2019.1632364>
- Yperen, T.A. van, Scholte, R., Visscher, L. (2019). *Werkzame elementen in het werken met gezinnen met meevoudige en complexe problemen*. Gezinnen met meevoudige en complexe problemen: theorie en praktijk. 1/1, 402-420, Rotterdam, Lemniscaat.
- Visscher, L., Jansen, D.E.M.C., Evenboer, K.E., Yperen, T.A. van, Reijneveld, S.A., Scholte, R.H.J. (2019). *Interventions for families with multiple problems: mostly similar contents, but greatly different formats*. Child & Family Social Work. 23/2, Chichester: Wiley. <https://doi.org/10.1111/cfs.12646>
- Verweij, S. (2019). *Kindvolgend werken met baby's: goed kijken en passend aansluiten*. KIDDO. 5 maart 2019, 10-12, Amsterdam, SWP.
- Lekkerkerker, L. (2019). *Intensieve Ambulante Gezinsbehandeling (IAG) bij gezinnen met meevoudige en complexe problemen*, 231-246. Rotterdam, Lemniscaat.

Blogs

- Runia, J. (2019). Buurtteam bouwt online kennisbank. <https://www.nji.nl/nl/Kennis/Dossier/Wijkteams/Praktijkvoorbeeld>, 10 oktober 2019.
- Prakken, J. (2019). Hoe lang blijven we sleutelen? Historische lessen voor de jeugdzorg. Binnenlands Bestuur. <https://www.binnenlandsbestuur.nl/advertorial/NJI>, 23 december 2019.
- Yperen, T.A. van (2019). Het stelsel piept en kraakt niet alleen vanwege tekorten en gebrekkige samenwerking van gemeenten. Er speelt ook wat anders: het zorggebruik rijst de pan uit. <https://www.sociaalweb.nl/nieuws/3-experts>, 13 november 2019.
- Yperen, T.A. van (2019). Auf dem Weg zu einer evidenzbasierten Jugendhilfe. Magazine Fürs Leben gut. <https://www.fuerslebengut.ch/auf-dem-weg-zu-einer-evidenzbasierten-jugendhilfe/>, 1 oktober 2019.

- Wietmarschen, M. van (2019). Minder kinderen met jeugdzorg, hoe doen we dat? <https://koepeladvies-radensociaaldomein.nl/blog/minder-kinderen-met-jeugdzorg-hoe-doen-we-dat>, 25 juni 2019.

Video's

- Nederlands Jeugdinstituut, Nederlandse Vereniging voor Raadsleden (2019). Grip op Jeugdzorg. <https://www.raadsleden.nl/raadsacademie/goede-raad/grip-op-jeugdzorg>
- Vink, C. (2019). Podcast Hoe kan opvoedondersteuning preventief werken? <https://www.movisie.nl/artikel/movisie-lanceert-zesdelige-podcastserie-over-sociale-basis>
- Erasmus+ ism IDEA, Slot, A. (2019). Wij(k) in Verandering - IDEA <https://samenwerken.nji.nl/project/3154/Gedeeldedocumenten/Inhoudelijkdocumenten/Communicatiehoofdmap/Video's>
- Gits, T., Saris, M. (2019). Aftermovie Storytelling & Storyweaving 2019. <https://vimeo.com/380229518>

Brochures, factsheets en folders

- Wietmarschen, M., Driedonks, M., Wolzak, A. (red.) (2019). *Inzicht in inkoop van jeugdhulp door gemeenten*.
- Hospers, S., Hageraats, R. (2019). *Opbrengsten dialoog wijkgericht werken*.
- Veld, D. de, Bastiaanssen, I., Lierop, R. van (red.) (2019). *SEJN tools*.
- Ince, D., Bastiaanssen, I., Barendregt, S. (red.) (2019). *Interventiematrix*.
- Yperen, T.A. van, Maat, A. van de, Prakken, J., Lierop, R. van (red.) (2019). *Het groeiend jeugdzorggebruik*.
- Udo, N., Sondeijker, F., Beckers, M., Janssen, E., Veldman, M. (red.) (2019). *Factsheet De Sterkste Schakels*.
- Kruij, J., Hamdiui, T., Drost, M. (red.) (2019). *Infographic Jongerenwerk*.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVP, Jeugdzorg Nederland (2019). *Checklist Actieonderzoek continuïteit pleegzorg*.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVP, Jeugdzorg Nederland (2019). *Continuïteit in pleegzorg: wat weten en doen we al?*
- Bartelink, C., Baat, M. de (2019). *De best passende plek voor een kind dat niet thuis kan wonen*.
- Berns, J., Kooijman, K., Brinkman, L. (red.) (2019). *Factsheet registratiecijfers Moeders Informeren Moeders*.
- Nederlands Jeugdinstituut (2019). *Jaarverslag 2018*.
- Ooms, H., Steen, J. (Toezicht Sociaal Domein) (2019). *Zelfevaluatie sociaal domein*.
- Batyрева, I., Berg, G. van den (2019). *Caseload voor lokale wijkteams*.
- Malmberg, M., Addink, A. (2019). *Zicht op outcome in de Jeugdbescherming en de Jeugdreclassering*.
- Driedonks, M., Udo, N. (2019). *Zo werkt u met het Kwaliteitskompas*.
- Prakken, J. (2019). *Wat is het verschil tussen jeugdzorg en jeugdhulp?*

Nieuwsbrieven

- Kalthoff, H. (2019). Nieuwsbrief WE Thuis.
- Kalthoff, H. (2019). Nieuwsbrief Stapprogramma's.
- Spoelstra, J. (2019). Nieuwsbrief Richtlijnen jeugdhulp en jeugdbescherming.
- Veldt, M.C.A.E. van der (2019). Nieuwsbrief Erkeningscommissie Justitiële Interventies, november 2019.

- Veldt, M.C.A.E. van der (2019). Nieuwsbrief Erkeningscommissie Justitiële Interventies, september 2019.
- Veldt, M.C.A.E. van der (2019). Nieuwsbrief Erkeningscommissie Justitiële Interventies, maart 2019.
- Baat, M. de, Lierop, R. van (2019). Actieonderzoek Continuïteit Pleegzorg.
- Kalthoff, H. (2019). Nieuwsbrief WE Thuis.
- Kalthoff, H. (2019). Nieuwsbrief Stapprogramma's.
- Lierop, R. van (2019). Nieuwsbrief Jeugd.
- Veldt, M.C.A.E. van der (2019). Nieuwsbrief Erkeningscommissie Justitiële Interventies, maart 2019.

Bijeenkomsten, congressen en expertmeetings

- Nederlands Jeugdinstituut, *Regiobijeenkomst: Toekomstgericht werken met jongeren*, te Utrecht op 18 juni 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Rotterdam, *Werksessies Monitoring Wijkprogrammering*, te Rotterdam op 26 juni 2019.
- Gemeente Rotterdam, Nederlands Jeugdinstituut, *Werksessie Wijkprogrammering aan de andere teams Jeugd Rotterdam*, te Rotterdam op 15 oktober 2019.
- Gemeente Rotterdam, Nederlands Jeugdinstituut, *Expliciteringssessie*, te Rotterdam op 14 mei 2019.
- Gemeente Rotterdam, Nederlands Jeugdinstituut, *Planningsoverleg voor afstemming met Nederlands Jeugdinstituut/Gemeente Rotterdam*, te Rotterdam op 4 april 2019.
- Gemeente Rotterdam, Nederlands Jeugdinstituut, *Vervolgoverleg Gemeente Rotterdam en Nederlands Jeugdinstituut*, te Rotterdam op 19 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Workshop Grip op jeugdzorg*, te Breda op 16 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Rotterdam, *Methodische werkbegeleiding Wijkprogrammering Rotterdam*, te Rotterdam op 3 juni 2019.
- Vilans, Nederlands Jeugdinstituut, *Klankbordgroep IWW*, te Utrecht op 14 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Het toepassen van het kwaliteitskompas door het jongerenwerk*, te Rhenen op 26 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennistafel waardegedreven werken Schotse inspiratie*, te Utrecht op 1 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Nissewaard, *Inspiratie vanuit Schotland*, te Nissewaard op 9 oktober 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Uitwisselingsbijeenkomst lerende organisaties*, te Utrecht op 29 november 2019.
- Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, *Zicht en grip op het jeugdveld*, te Amersfoort op 23 oktober 2019.
- Nederlandse Vereniging voor Raadsleden, *Zicht en grip op het jeugdveld*, te Deventer op 24 mei 2019.
- Isotis, Universiteit Utrecht, *Equality and Inclusion in Education*, te Utrecht op 28 november 2019.
- Lectorenplatform hogeschool Rotterdam, Hogeschool Leiden, Hogeschool Amsterdam, Hogeschool Groningen, *Kick off symposium kwetsbare gezinnen met jonge kinderen*, te Utrecht op 26 november 2019.
- SEO, *Expertmeeting kinderopvang*, te Amsterdam op 22 oktober 2019.
- CCI reizen, *Studiereis Peuterwerk*, te Gent op 18 november 2019.
- Hogeschool van Amsterdam, *Social Inclusion*, te Amsterdam op 23 mei 2019.
- Stichting Vinci, *Masterclass TOP WE*, te Utrecht op 15 april 2019.
- CBS, *Expertgroep zorg en welzijn*, te Utrecht op 28 november 2019.
- International Society for Child Indicators, ISCI, te Tartu op 27 augustus 2019.
- KJP, *Symposium gezamenlijk meten*, te Utrecht op 16 mei 2019.

- Nederlands Jeugdinstituut, *Studereis Denemarken - voorkomen uithuisplaatsing*, te Denemarken op 23 september 2019.
- VWS Directie Jeugd, *Werkbezoek Ministerie Welzijn*, Vlaanderen, te Brussel op 8 juli 2019.
- ESN, *European social network conference*, te Milaan op 5 juni 2019.
- City of London, Amsterdam *City to city network*, te Londen op 29 januari 2019.
- VWS, BZK, *Kingdomconference*, te Sint Maarten op 18 mei 2019.
- VNG realisatie, *Data voor waar staat je gemeente onderwijs*, te Utrecht op 20 augustus 2019.
- Sociaal Werk Nederland, DOCK, *Wijkprogrammering en het kwaliteitskompas*, te Rotterdam op 29 november 2019.
- Sociaal Werk Nederland, *Landelijk overleg peuterwerk*, te Rotterdam op 15 oktober 2019.
- Kansfonds, *Adviesgroep Kansfonds*, te Hilversum op 6 april 2019.
- RNO, OCW, *RNO aanvraag beoordelingscommissie*, te Utrecht op 10 juli 2019.
- Vinci-toponderwijs, *Masterklas Top VVE*, te Utrecht op 15 april 2019.
- Ministerie OCW, *Bijeenkomst programma's voor- en vroegschoolse educatie*, te Den Haag op 21 maart 2019.
- Platform meertaligheid, *Lancering Langeroo*, te Amsterdam op 1 februari 2019.
- Netwerk mediawijsheid, *Mediaopvoeding voor opvoedondersteuners*, te Hilversum op 12 juni 2019.
- YouTube/Google Nederland, *YouTube Kids*, te Hilversum op 5 februari 2019.
- Erasmus+ Onderwijs & Training en Jeugd, *Event Erasmus+ | How to make Impact*, te Utrecht op 10 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Bergen op Zoom, *In gesprek over hulp en samenwerking*, te Bergen op Zoom op 17 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Uitwisselingsbijeenkomst gemeenten*, te Vlijmen op 16 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Netwerk Directeuren Sociaal Domein, Associatie Jeugd, *Denkdiner Anders Verantwoorden*, te Utrecht op 3 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Denktank doorontwikkeling beoordelingsprocedure DEI*, te Utrecht op 14 november 2019.
- Lokalis Utrecht, *Presentatie Bijeenkomst Afronden Explicitering Basishulp*, te Utrecht op 18 april 2019.
- Jeugdzorg Nederland, *Dagvoorzitter Themabijeenkomst Transformatie JeugdzorgPlus*, te Utrecht op 22 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Rotterdam, *Op weg naar een effectief jeugdbeleid*, te Rotterdam op 1 juli 2019.
- AWTJ Utrecht, Nederlands Jeugdinstituut, *Dagvoorzitter Doorstartconferentie Academische Werkplaats Transformatie Jeugd Utrecht*, te Utrecht op 17 oktober 2019.
- Kennisplatform Utrecht Sociaal, Health Hub Utrecht, *Gespreksleiding Themabijeenkomst Preventie in de Jeugdsector*, te Nieuwegein op 21 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst Coalitie naar Thuis Amsterdam-Tilburg*, te Utrecht op 11 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Themabijeenkomst informele opvoedsteun aan vluchtelinggezinnen*, te Utrecht, 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst 4 t.a.v. calamiteiten*, te Utrecht op 12 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst Coalitie naar Thuis Amsterdam*, te Amsterdam op 11 november 2019.
- NCJ, Nederlands Jeugdinstituut, Verwey Jonker, *Slotbijeenkomst Sterke Schakels*, te Utrecht op 25 september 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Heusden, *In gesprek over hulp en samenwerking (bijeenkomst voor ouders)*, te Vlijmen op 18 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, DIG, *Samen leren in complexe situaties*, te Werkhoven op 1 oktober 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, DIG, *Samen leren in complexe situaties* te Werkhoven op 9 & 10 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst 8*, te Lelystad op 2 december 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst 2 t.a.v. calamiteiten*, te Utrecht op 18 september 2019.

- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst 3 t.a.v. calamiteiten*, te Utrecht op 9 oktober 2019.
- Jeugd- en gezinsteams Lelystad, Nederlands Jeugdinstituut, *Workshop Voor de Jeugd Dag*, te Amsterdam op 7 oktober 2019.
- Jeugd- en gezinsteams Lelystad, Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst 7*, te Lelystad op 15 oktober 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst Coalitie naar Thuis Amsterdam*, te Amsterdam op 21 oktober 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVR (Nederlandse Vereniging voor Raadsleden), *Raadsacademie "zicht en grip op de jeugdzorg"*, te Terneuzen op 7 september 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Social Finance Nederland, *Leerbijeenkomst SIB (Social Impact Bonds) voor jongvolwassenen (voor gemeenten)*, te Utrecht 14 februari 2019.
- CCI, *Community based pedagogiek in Pistoia*, te Pistoia op 26 mei 2019.
- R-Newt, Join Us, SWN, Nederlands Jeugdinstituut, *Jongeren en eenzaamheid*, te Tilburg op 7 oktober 2019.
- Triple P, *Triple P Congres*, te Hilversum op 8 juli 2019.
- Erasmus+, *International closing conference 'Social Inclusion, Education and Urban Policy for Young Children'*, te Amsterdam op 23 mei 2019.
- VNG en Nederlands Jeugdinstituut, i.s.m. met VWS, *Voor de Jeugd Dag 2019*, te Amsterdam op 7 oktober 2019.
- SWV VO Eemland, *Privacy in de samenwerking van onderwijs en jeugdhulp*, te Amersfoort op 8 oktober 2019.
- SWV VO Assen e.o., *Workshop op Conferentie onderwijs – zorg*, te Assen op 27 september 2019.
- SWV Profi Pendi + 5 gemeenten, *Presentatie monitor AOJ*, te Houten op 25 september 2019.
- SWV Stroomland, *Expertmeeting Passend Onderwijs*, te Nijmegen op 24 september 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, SWV 22.03, *Presentatie monitor AOJ*, te Zuidwolde op 11 september 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, gemeente Roermond, *Consultatie gemeente Roermond*, te Roermond op 6 juni 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Consultatie gemeente Heerenveen*, te Heerenveen op 23 juli 2019.
- VNG, Coalitie naar Thuis – Tilburg, *Bijeenkomst 2*, te Goirle op 23 september 2019.
- Jeugd- en Gezinsteam Lelystad, Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomst 6*, te Lelystad op 16 september 2019.
- Jeugd- en Gezinsteam Lelystad, *Leerbijeenkomst 5*, te Lelystad op 4 juni 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Werkbezoek JZ Plus*, de Koppeling, te Amsterdam op 23 juli 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, ZonMw, NRO, TNO, NCJ, *Jeugd in Onderzoek 2019 – Hoofdorganisatie*, te Amsterdam op 23 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, DIG, *Samen leren in complexe situaties (2-daagse)*, te Werkhoven op 1 & 2 juli 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Panelgesprek Nijkerk*, te Nijkerk op 13 juni 2019.
- Gemeente Regio Gelderland Zuid, *Samenwerken bij complexe problematiek / KMHG*, te Nijmegen op 5 september 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leerbijeenkomsten en interviews calamiteit 3 GI's*, op verschillende plaatsen en data gedurende juli 2019.
- NVP, Nederlands Jeugdinstituut, *Focusgroepen met gestopte pleegouders*, te Utrecht op 4 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVP, *Eigen kinderen; een vergeten groep?! Focusgroepen met eigen kinderen en pleegouders*, te Amsterdam en Utrecht op 14 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVP, *Behoeftepeiling kennisagenda pleegzorg*, op verschillende plaatsen op 25 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, VNG, OZJ, *Gemeentelijke werkgroep gezinsvormen*, te Utrecht op 4 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Praktijkevaluatie Richtlijn Pleegzorg*, op verschillende plaatsen op 25 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVP, *Voor ieder kind een thuis!': uitwisseling tussen pilotregio's*, te Utrecht op 25 juni 2019.

- Nederlands Jeugdinstituut, NVP en Jeugdzorg Nederland, *Actieonderzoek Continuïteit in pleegzorg: uitwisseling actieonderzoekers*, te Utrecht op 4 juli 2019
- Kernteam Kwaliteitscriteria Gezinshuizen, *De kwaliteit van gezinshuizen*, te Bunnik op 24 juni 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Reflecteren op landelijke cijfers Monitor Pleegzorg 2018*, te Utrecht op 21 mei 2019.
- ZonMw, *Tekorten in de jeugdhulp*, te Den Haag op 21 maart 2019.
- Raad voor Volksgezondheid en Samenleving, *Zicht en grip op de jeugdhulp*, te Den Haag op 28 maart 2019.
- BKZ, VWS, *Panellid Reuring cafe aanbestedingen sociaal domein*, te Utrecht op 15 mei 2019.
- Vereniging voor Raadsleden, *Zicht en grip op het jeugdveld*, te Deventer op 24 mei 2019.
- Ministerie van BZK, Ministerie van VSW, *Congres Kennis en Praktijkdagen inkoop sociaal domein, workshop over Maatschappelijk Partnerschap*, te Utrecht op 14 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Leergroep Richtlijnen*, te Delft op 24 januari 2019
- Nederlands Jeugdinstituut, *Aan de slag met online jongerenwerk*, te Utrecht op 28 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Integraal werken in de wijk Startbijeenkomst zelfevaluatiETOOL proefperiode 2*, te Utrecht op 25 april 2019.
- CBS, *Input verzamelen voor maatwerktabellen over ouders/huishouden van jeugdzorgjongeren*, te Den Haag op 27 mei 2019.
- VWS, J&V, CBS, *Overplaatsingen / verhuizingen in beeld brengen*, te Den Haag op 9 mei 2019.
- Jeugdzorg Nederland, *Reden beëindiging jeugdreclasseringstraject*, te Utrecht op 17 januari 2019.
- ISSA, *Bridging the gap between science and practice: translating knowledge of the first 1000 days for parents and practitioners: the case of the Netherlands*, te Leiden op 18 juni 2019.
- Guus schrijvers academie, *Vroeg begonnen, veel gewonnen*, te Utrecht op 17 mei 2019.
- AWTJ Utrecht, Nederlands Jeugdinstituut, *Utrechtse Jeugd Meetup Opgroeien in armoede*, te Utrecht op 4 april 2019.
- Logacom, *Babycongres*, te Amsterdam op 19 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Gemeente Haarlem, *Themamiddag: inspiratie uit Schotland voor de Nederlandse praktijk*, te Haarlem op 24 mei 2019.
- Ministerie van VWS, *Workshop kennis en praktijkdagen sociaal domein*, te Utrecht op 14 mei 2019.
- KU Leuven, *Lezing KU Leuven over praktijkgestuurd effectonderzoek*, te Leuven op 5 februari 2019.
- NEJA, *Dagvoorzitterschap NEJA-conferentie*, te Amsterdam op 28 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Trimbos, *Ouderbetrokkenheid IJslands Preventiemodel*, te Utrecht op 11 juni 2019.
- VGN, *Platform Jeugd*, te Utrecht op 11 februari 2019.
- Landelijk Kenniscentrum LVB, Kenniscentrum KJP, Kajak, Nederlands Jeugdinstituut, *Werkcafé integrale specialistische jeugdhulp - thema: LVB*, te Utrecht op 13 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, DIG, *Tweedaagse Samen leren in complexe situaties*, te Utrecht op 28 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, VNG, *Leerbijeenkomst Coalitie naar thuis (over doorplaatsingen)*, te Tilburg op 2 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, VNG, *Leerbijeenkomst Coalitie naar thuis (over doorplaatsingen)*, te Amsterdam op 20 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Koraal groep, *Leerbijeenkomst Complexe problematiek*, te Boxtel op 9 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Marks Woorden, *Leerbijeenkomst stagnerende hulp met gezin en professionals*, te Dordrecht op 20 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, JGT Lelystad, *Leerbijeenkomsten Stagnerende hulp*, te Lelystad op 7 januari 2019.

- Netwerk Mediawijsheid, Nederlands Jeugdinstituut, *Expertsessie Mediaopvoeding*, te Hilversum op 12 juni 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Trainersdag Kaleidoscoop*, te Utrecht op 2 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kick-off Week van de Opvoeding*, te Utrecht op 21 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Landelijke bijeenkomst Stapcoördinatoren*, te Utrecht op 29 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Netwerkbijeenkomst Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming*, te Utrecht op 11 april 2019.
- TNO, ZonMw, Nederlands Jeugdinstituut, *Symposium Lerend Transformeren*, te Amersfoort op 8 april 2019.
- BPSW, NVO, NIP, Nederlands Jeugdinstituut, *Richtlijnen en Tuchtrect*, te Utrecht op 21 maart 2019.
- Associatie Jeugd, Associatie Wijkteams, Jeugdzorg Nederland, Nederlands Jeugdinstituut, *Inspiratiesessie Vakmanschap*, te Utrecht op 14 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Richtlijnadviescommissie Jeugdhulp en Jeugdbescherming*, te Utrecht op 15 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Cliëntentafel Richtlijnen Jeugdhulp en Jeugdbescherming*, te Utrecht op 14 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, ZonMw, Trimbos Instituut, EIC, *Expertmeeting European Implementation Collaborative*, te Utrecht op 6 februari 2019.
- ZonMw, Zorginstituut Nederland, *Zorg voor Innoveren: Implementatiecafé*, te Utrecht op 7 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, ZonMw, European Implementation Collaboration, *Invitational Conference: Implementation Specialist Skills and Competencies*, te Utrecht op 6 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Bijeenkomst pilotgemeenten project 'Eigen Kracht'*, te Utrecht op 13 maart 2019.
- ZonMw, Nederlands Jeugdinstituut, *Projectleidersbijeenkomst kindermishandeling*, te Den Haag op 14 maart 2019.
- Jeugdzorg Nederland, *Traject geweldloze jeugdzorg*, te Utrecht op 15 januari 2019.
- Ondersteuningsteam GHNT, *Trauma en huiselijk geweld en kindermishandeling*, te Utrecht op 26 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennismakingsmiddag studenten*, te Utrecht op 2 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennismakingsmiddag studenten*, te Utrecht op 19 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, *Kennismakingsmiddag studenten*, te Utrecht op 7 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Raad voor de Volksgezondheid, *Toegang tekorten, omgaan met schaarste Dialoogbijeenkomst*, 27 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Congres 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 14 juni 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut en anderen, *Workshop Jeugd in Onderzoek over alternatieve onderzoeksvormen*, te Amsterdam 23 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut en anderen, *Workshop Jeugd in Onderzoek over doorontwikkeling van de DEI*, te Amsterdam op 23 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialoogsessie VWS 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Den Haag op 12 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialoogsessie Kinderombudsvrouw 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Den Haag op 22 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialoogsessie Beroepsorganisaties 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 1 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialoogsessie J42 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Den Haag op 16 mei 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialoogsessie NDS (directeuren Sociaal Domein) 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 10 mei 2019.

- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialogsessie Specialistische jeugdhulporganisaties 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 25 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialogsessie Cliëntenorganisaties 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 25 april 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialogsessie Toezicht Sociaal Domein 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 7 januari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialogsessie wijkteams 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 5 februari 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialogsessie Brancheverenigingen 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 19 maart 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Sophie Hospers, *Dialogsessie kennisinstellingen 'wijkgericht werken met het oog op jeugd'*, te Utrecht op 5 maart 2019.

Kennisateliers, kenniskringen en kennispraktijknetwerken

- Nederlands Jeugdinstituut, JOGG, VU, NCJ: *Learning community Ketenaanpak kinderen met overgewicht en obesitas*, 1 bijeenkomst gedurende 2019, 50 deelnemers.
- Nederlands Jeugdinstituut, JOGG: *Leerkring Programma Sociaal Domein Traject 5 (PSD5) - Gezond Gewicht*, 3 bijeenkomsten gedurende 2019, 25 deelnemers.
- KJP, LVB, Nederlands Jeugdinstituut: *ISH methodisch overleg kennisagenda*, 2 bijeenkomsten gedurende 2019, 6 deelnemers.
- Nederlands Jeugdinstituut: *Data en sturingsinformatie 16-27*, 1 bijeenkomst gedurende 2019, 12 deelnemers.
- Nederlands Jeugdinstituut: *Kennisnetwerk Jeugdmonitoring*, 2 bijeenkomsten gedurende 2019, 30 deelnemers.
- Nederlands Jeugdinstituut: *Internationaal Paviljoen voordejeugddag*, 6 bijeenkomsten gedurende 2019, 300 deelnemers.
- Stichting Lezen, Stichting VoorleesExpress, De Taalstudio: *Platform meertaligheid*, 2 bijeenkomsten gedurende 2019, 12 deelnemers.
- NCJ, AJN, NVK: *Gezond opgroeien met media*, 3 bijeenkomsten gedurende 2019, 15 deelnemers.
- VNG: *Bijeenkomst begeleidingscommissie outcome*, 2 bijeenkomsten gedurende 2019, 20 deelnemers.
- Kaleidoscoop: *Trainersdag Kaleidoscoop (interview)*, 1 bijeenkomst gedurende 2019, 20 deelnemers.
- Nederlands Jeugdinstituut, IGJ: *GI's Leren van calamiteit GI's leerbijeenkomsten en interviews*, 7 bijeenkomsten in de eerste helft van 2019, 7 deelnemers.
- CnT, OZJ, Nederlands Jeugdinstituut: *Coalitie naar Thuis - bestuurlijk/projectleiders/ casusbespreking*, 6 bijeenkomsten in de eerste helft van 2019, 12 deelnemers.
- VNG: *Werkgroep doorontwikkelingen CEO*, 3 bijeenkomsten gedurende 2019, 10 deelnemers.
- Nederlands Jeugdinstituut: *Kennisatelier Innovatiecentra WE "Leren en veranderen"*, 1 bijeenkomst gedurende 2019, 30 deelnemers.
- Delft Support, Nederlands Jeugdinstituut: *Begeleiding Leergroep Richtlijnen Delft*, 1 bijeenkomst gedurende 2019, 6 deelnemers.
- Associatie Wijkteams: *Werkgroep Vakmanschap*, 3 bijeenkomsten gedurende 2019, 15 deelnemers.

Lezingen

- Yperen, T.A. van – *Jongeren aan zet. Sturen op jeugdbeleid als onderdeel transformatie*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Kansrijk opgroeien in een veilige wijk: sterk jongerenwerk!, 29 november 2019.
- Vink, C. – *Steun bij opvoeden en ouderschap*. Ter gelegenheid van de werkbijeenkomst van de gemeente Leiden, 9 juli 2019.
- Vink, C. – *Wat kunnen we leren van het buitenland?* Ter gelegenheid van de OZJ bijeenkomst, 19 december 2019.
- Vink, C. – *Steun bij opvoeden en ouderschap*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst weerbaar opvoeden van de gemeente Delft, 3 december 2019.
- Vink, C. – *Ondersteuning van ouders*. Ter gelegenheid van de masterclass master YES, UU, 13 november 2019.
- Vink, C. – *IJslandse inspiratie voor Altena*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst van de gemeente Altena, 7 november 2019.
- Vink, C. – *Child protection and residential care in the Netherlands*. Ter gelegenheid van het bezoek Bufdit, Norwegian ministry, 16 september 2019.
- Malmberg, M., Wijnen, B. – *Zicht en grip op de jeugdzorg*. Ter gelegenheid van het themacafé raadsleden Holland Rijnland, 9 oktober 2019.
- Driedonks, M., Malmberg, M. – *Zicht en grip op het jeugdveld*. Ter gelegenheid van de raadsvergadering Leudal, 28 mei 2019.
- Kalthoff, H. – *Armoede, wat werkt?* Ter gelegenheid van de bijeenkomst van het Kansfonds, 16 april 2019.
- Kalthoff, H. – *Armoede gevolgen opvoeden en opgroeien*. Ter gelegenheid van het congres Armoede JGZ, twee workshops, 14 februari 2019.
- Kalthoff, H. – *Gevolgen armoede voor opvoeden en opgroeien*. Ter gelegenheid van het congres Stichting Leergeld, 18 november 2019.
- Verweij, S., Vink, C. – *Van opvoedsteun naar het helpen organiseren van steun*. Ter gelegenheid van kick-off symposium kwetsbare (aanstaande) gezinnen met jonge kinderen, 26 november 2019.
- Berends, I. – *Outcome meten in de zorg: Een goed begin is het halve werk*. Ter gelegenheid van de werkgroep Outcome, 15 november 2019.
- Hageraats, R. – *Transformeren... ???* Ter gelegenheid van het symposium Lerend Transformeren van TNO, 8 april 2019.
- Hageraats, R. – *Samenwerken voor het kind in de kop van Noord-Holland*. Ter gelegenheid van het Groot Bestuurlijk Overleg Onderwijs-Jeugd Kop Noord-Holland, 28 juni 2019.
- Kraak, A. – *Tafelgast a.d.h.v. stellingen*. Ter gelegenheid van de JIM kennissessie veiligheid, 26 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, Pro-Juventute, CANON (zorg voor jeugd), Defence for Children – *Wanneer ouders een verkeerde keuze maken: Het gemeenschappelijk lot van de kinderen van Syriëgangers en NSB'ers*. Ter gelegenheid van de Mulock Houwer-lezing 2019, 21 november 2019.
- Nederlands Jeugdinstituut, NVO, Universiteit Utrecht, Trimbos-instituut, Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Landelijk Kenniscentrum LVB, NCJ – *Beschermengelen en duivelse dilemma's*. Ter gelegenheid van de lezingencyclus Opvoeden en opgroeien tussen wetenschap en praktijk, 10 december 2019.
- Addink, A. – *Beschrijven is blijven*. Ter gelegenheid van de Databank Effectieve Jeugdinterventies Projectleidersbijeenkomst AWTJ Implementeren door cocreëren, 14 mei 2019.
- Addink, A. – *Jeugdinterventies in de praktijk*. Ter gelegenheid van het gastcollege Universiteit Amsterdam, 9 mei 2019.

- Yperen, T.A. van – *Van implementeren naar leren. Werken met het kwaliteitskompas*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst ZonMw Preventieprogramma 'Implementatie in samenwerking', 11 juni 2019.
- Yperen, T.A. van, Bastiaanssen, I. – *Leren wat werkt. Aan de slag met veelbelovende onderzoeksvormen*. Ter gelegenheid van de conferentie Jeugd in Onderzoek, 23 mei 2019.
- Yperen, T.A. van, Wiering, D. – *Wat werkt voor moeilijke gasten?* Ter gelegenheid van het symposium 'Hoezo moeilijke gasten!' van De Nieuwe kans / Stichting Verre bergen, 16 mei 2019.
- Yperen, T.A. van – *Preventie in het sociaal domein. Sturen op outcome*. Ter gelegenheid van de conferentie van het Alternatieven-lab Jeugdhulp van de Stichting Beroepseer, 9 mei 2019.
- Yperen, T.A. van – *Leren wat werkt. Aan de slag met outcome-indicatoren*. Ter gelegenheid van de studiemiddag 'Kwaliteit Jongerenwelzijn - Effectiviteit' van het Vlaams Agentschap Jongerenwelzijn, 20 maart 2019
- Yperen, T.A. van – *Werken met een verbetertool. Monitoring Actieprogramma Zorg voor de Jeugd*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst Monitoring Actieprogramma Zorg voor de Jeugd, 13 maart 2019.
- Yperen, T.A. van – *Auf dem Weg zu einer evidenzbasierten Jugendhilfe. What Works?* Ter gelegenheid van de Fachtagung 'Qualität in der Aufsuchenden Familienarbeit: Was wissen wir, was tun wir?', 8 maart 2019.
- Yperen, T.A. van – *Monitoring Actieprogramma Zorg voor de Jeugd*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst werkgroep Monitoring Actieprogramma Zorg voor de Jeugd, 31 januari 2019.
- Yperen, T.A. van, Pater, M. – *Naar een meer evidence-based vaktherapie. Aan het werk met uitkomsten*. Ter gelegenheid van het symposium 'Onderweg naar onderbouwde vaktherapeutische interventies in de jeugdhulp', 18 januari 2019.
- Kalthoff, H. – *Werken met Spelend Leren Thuis Online*. Ter gelegenheid van de regiobijeenkomst Stapprogramma's, 21 mei 2019.
- Kalthoff, H. – *Werken met ouders*. Ter gelegenheid van het kennisatelier Innovatiecentra VVE, 10 april 2019.
- Kalthoff, H. – *Gevolgen van armoede voor opgroeien en opvoeden*. Ter gelegenheid van de kennisbijeenkomst jeugdartsen, 14 februari 2019.
- Ooms, H. – *Posterpresentatie Zelfevaluatietool*. Ter gelegenheid van het symposium Jeugd in Onderzoek, 23 mei 2019
- Ooms, H. – *Presentatie Zelfevaluatietool*. Ter gelegenheid van het visietraject Nieuwe vormen van integraal toezicht in het sociaal domein voor inspecties ISZW, IJenV, IGJ en IvHO, 9 april 2019.
- Ooms, H. – *Presentatie Zelfevaluatietool*. Ter gelegenheid van het visietraject nieuwe vormen van integraal toezicht sociaal domein, 30 januari 2019.
- Kraak, A. – *Kennis, leren en transformeren; naar een betere aanpak van KM en HG*. Ter gelegenheid van de ZonMW projectleidersbijeenkomst KM, 14 maart 2019.
- Kraak, A. – *Leren leren in complexe problematiek*. Ter gelegenheid van de bijeenkomst regionale expertteams OZJ, 27 juni 2019.
- Berg, G. van de – *Presentatie over evidence based werken voor medewerkers en relaties van Auris*. Ter gelegenheid van de opleidingsdag Auris, 11 februari 2019.
- Udo, N., Sondeijker, F. - *Onderzoek Sterkste Schakels*. Ter gelegenheid van het symposium Jeugd in Onderzoek, 23 mei 2019.
- Stals, K. – *Richtlijnen jeugdhulp jeugdbescherming*. Ter gelegenheid van de Ambassadeursklas jeugd-professionals, jeugdhulp en jeugdbescherming, 12 april 2019.
- Trimbosinstituut Universiteit Utrecht, Nederlands Jeugdinstituut – *Het IJslands preventiemodel middelengebruik; werkt dat in Nederland*. Ter gelegenheid van de lezingencyclus Opgroeien en Opvoeden tussen wetenschap en praktijk, 26 februari 2019.

- Kraak, A. – *Leren leren in de praktijk*. Ter gelegenheid van de invitational conference Nivel - sectorbreed leren van calamiteiten, 7 mei 2019.
- Kraak, A., Gorissen, W. – *Ontwikkelingen in het Jeugdveld*. Ter gelegenheid van de masterclass voor managers in de publieke gezondheid, 3 april 2019.
- Kraak, A. – *Kindermishandeling en Jeugdbeleid*. Ter gelegenheid van een gastles Universiteit Leiden, 15 maart 2019.
- Vink C. – *Nederlandse decentralisatie jeugd*. Ter gelegenheid van het werkbezoek Vlaams Welzijnsbond, 6 september 2019.
- Ooms, H. - *Explicitering basisjeugdhulp 'Reflectie op vakmanschap wijkteamprofessional'*. Ter gelegenheid van Afronding expliciteertraject werkwijze professionals bij Lokalis te Utrecht, 18 april 2019.
- Ooms, H. – *Presentatie Sturen op kwaliteit*. Ter gelegenheid van Zonmw, 21 maart 2019.
- Yperen, T.A. van, Nederlands Jeugdinstituut, Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie, Universiteit Utrecht – *Opgroeien en sociaal-economische verschillen*. Ter gelegenheid van de Lezingencyclus Opvoeden en opgroeien tussen wetenschap en praktijk, 23 mei 2019.

Lidmaatschappen (advies)orgaan

- Kooijman, K., lid commissie van advies, LVAK

Trainingen

- Graaff, E. de, *Ouderschap Blijft*. 21 november 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 14.
- Graaff, E., *Tweedaagse basistraining Complexe (echt)scheidingssituaties*, 25 november 2019. Aantal bijeenkomsten: 2, aantal deelnemers: 9.
- Gelder, D. van, Eijsenga, L., *Ouderschap Blijft*, 8 oktober 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 16.
- Graaff, E., *Ouderschap Blijft*, 9 september 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 15.
- Heuvel, J. van den, *Workshop Spelend Leren Thuis Online*, 4 november 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 10.
- Kalthoff, H., Heuvel, J. van den, *Coördinatorenbijeenkomst Stapprogramma's*, 7 november 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 11.
- Kalthoff, H., *Introductietraining Instapje*, 15 november 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 10.
- Kalthoff, H., *VVE Thuis Introductietraining*, 16 december 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 10.
- Kalthoff, H., Heuvel, J. van den, *VVE Thuis Trainersbijeenkomst*, 26 september 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 7.
- Kalthoff, H., *VVE Thuis Introductietraining*, 5 september 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 7.
- Kalthoff, H., *VVE Thuis Introductietraining*, 18 september 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 12.
- Kalthoff, H., *Introductietraining Instapje*, 16 september 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 7.
- Kalthoff, H., *Workshop Spelend Leren Thuis Online*, 16 december 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 32.
- Kalthoff, H., *Gastles voor-en vroegschoolse educatie*, 7 oktober 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 16.

- Nikken, P., Berns, J., *Mediaopvoeding in de bibliotheek*, 30 oktober 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 15.
- Nikken, P., Beekhoven, E. van, *Mediaopvoeding in de bibliotheek*, 10 oktober 2019. Aantal bijeenkomsten: 2, aantal deelnemers: 12.
- Hageraats, R. (gastdocent), *Module 'Zorg voor de jeugd'* in de Post-bachelor opleiding 'De Effectieve Klantmanager Sociaal Domein' in Maastricht-Heuvelland, 18 februari 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 15.
- Hageraats, R. (gastdocent), *Module 'Zorg voor de jeugd'* in de Post-bachelor opleiding 'De Effectieve Klantmanager Sociaal Domein' in Pijnacker-Nootdorp, 25 november 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 11.
- Yperen, T.A. van, *Training Veranderkunde, dag 4: Sturing en verantwoording*, 4 april 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 12.
- Kampen, M. van, *Scholing werken met richtlijnen (Tiel), met BPSW*, 1 juli 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 50.
- Lekkerkerker, L., Baat, M. de, *Train de trainer Monitor Pleegzorg*, 1 april 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 6.
- Eersel, E. van, *Werken met baby's (trainer-de-trainer)*, 8 mei 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 7.
- Eersel, E. van, *Werken met baby's (trainer-de-trainer)*, 8 april 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 14.
- Eersel, E. van, *Werken met baby's (trainer-de-trainer)*, 5 maart 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 11.
- Eersel, E. van, *Werken met baby's (trainer-de-trainer)*, 22 januari 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 12.
- Eersel, E. van, *Werken met baby's (trainer-de-trainer)*, 11 februari 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 11.
- Eersel, E. van, *Werken met baby's (trainer-de-trainer)*, 20 juni 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 12.
- Kalthoff, H., *Stapprogramma's Introductietraining*, 26 februari 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 10.
- Kalthoff, H., *VE Thuis Introductiebijeenkomst*, 19 maart 2019. Aantal bijeenkomsten: 2, aantal deelnemers: 5.
- Kalthoff, H., *VE Thuis Introductietraining*, 19 juni 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 10.
- Haxe, I., *Zorgvuldig beslissen in onveilige opvoedsituaties en gebruik van de LIRIK*, 27 maart 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 11.
- Eersel, E. van, *Kaleidoscoop op maat (basisschool)*, 30 juni 2019. Aantal bijeenkomsten: 5, aantal deelnemers: 8.
- Eersel, E. van, *Kaleidoscoop op maat (basisschool)*, 31 januari 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 8.
- Wieren-Vijn, E. van, *Kaleidoscoop Koptraining*, 21 januari 2019. Aantal bijeenkomsten: 6, aantal deelnemers: 11.
- Graaff, E. de, *Ouderschap Blijft*, 11 juni 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 12.
- Gelder, D. van, *Ouderschap Blijft*, 7 februari 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 10.
- Graaff, E. de, *Ouderschap Blijft*, 18 februari 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 13.
- Graaff, E. de, *Ouderschap Blijft*, 11 februari 2019. Aantal bijeenkomsten: 4, aantal deelnemers: 11.
- Heuvel, J. van den, *VE Thuis Terugkombijeenkomst*, 20 maart 2019. Aantal bijeenkomsten: 1, aantal deelnemers: 12 deelnemers.

Websites

[16-27.nl](#)

[Jeugdonderzoek.nl](#)

[Justitieinterventies.nl](#)

[Kennisnetwerkpleegzorg.nl](#)

[Professionaliseringjeugdhulp.nl](#)

[Richtlijnenjeugdhulp.nl](#)

[SEJN.nl](#)

[Weektegenkinder mishandeling.nl](#)

[Weekvandeopvoeding.nl](#)

[WerkenbijhetNji.nl](#)

[Wijkteamswerkenmetjeugd.nl](#)

[Youthpolicy.nl](#)

Nederlands Jeugdinstituut

Postbus 19221
3501 DE Utrecht

T 030 230 6344
E info@nji.nl
www.nji.nl